

Agenda – Y Pwyllgor Deisebau

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – Y Senedd Graeme Francis – Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Mawrth, 27 Mehefin Kath Thomas – Dipwrwy Glerc
2017 0300 200 6565
Amser: 09.30 SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant (Tudalennau 1 – 30)

2 Deisebau newydd

2.1 P-05-757 Cael gwared ar y rhwymedigaeth ar ysgolion i gynnal
gweithredoedd addoli crefyddol
(Tudalennau 31 – 42)

2.2 P-05-765 Cadw canllawiau presennol ar gyfer Gwasanaethau Crefyddol
(Tudalennau 43 – 51)

2.3 P-05-761 Mynnu cyllid gan Lywodraeth Cymru i gefnogi Autism Spectrum
Connections Cymru
(Tudalennau 52 – 61)

2.4 P-05-762 Symud Cynulliad Cymru o Gaerdydd
(Tudalennau 62 – 69)

2.5 P-05-764 Gwell Gwasanaethau Iechyd Meddwl ar gyfer Oedolion
(Tudalennau 70 – 77)

3 Y wybodaeth ddiweddaraf am ddeisebau blaenorol

Amgylchedd a Materion Gwledig

Bydd y ddwy eitem ganlynol yn cael eu grwpio gyda'i gilydd ar gyfer hystyriaeth.

3.1 P-04-472 Gwnewch y Nodyn Cyngor Technegol Mwynau yn ddeddf
(Tudalennau 78 – 79)

3.2 P-04-575 Galw i Mewn Pob Cais Cynllunio ar Gyfer Cloddio Glo Brig
(Tudalennau 80 – 82)

3.3 P-05-743 Rhowch Derfyn ar Fasnachu Anifeiliaid Anwes Egsotig yng Nghymru

(Tudalennau 83 – 86)

Addysg

Bydd y ddwy eitem ganlynol yn cael eu grwpio gyda'i gilydd ar gyfer hystyriaeth.

3.4 P-04-576 Caniatáu i Blant yng Nghymru Gael Gwyliau Teuluol yn Ystod Tymor yr Ysgol

(Tudalennau 87 – 89)

3.5 P-04-606 Sicrhau bod ysgolion yn defnyddio eu pwerau statudol o dan reoliad 7 o Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 heb unrhyw ymyrraeth neu ragfarn.

(Tudalennau 90 – 92)

3.6 P-04-679 – Dileu'r Cymhwyster Bagloriaeth Cymru

(Tudalen 93)

3.7 P-05-707 Rhaid i Hyfforddiant Athrawon Gynnwys Hyfforddiant Statudol ar Awtistiaeth

(Tudalennau 94 – 96)

3.8 P-05-748 Bysiau Ysgol i Blant Ysgol

(Tudalennau 97 – 101)

Iechyd

3.9 P-04-505 Uned Anhwylderau Bwyta yng Nghymru

(Tudalennau 102 – 104)

3.10 P-04-532 Gwella Gwasanaethau Niwrogyhyrol Arbenigol yng Nghymru

(Tudalennau 105 – 106)

Economi a'r Seilwaith

3.11 P-05-720 Deiseb Cyngor Cymuned Hirwaun a Phenderyn i Osod Band Eang opteg Ffibr yn y Pentref.

(Tudalennau 107 – 108)

3.12 P-05-725 Ehangu'r A470 o Bontypridd i gyfnewidfa Coryton, i fod â thair lôn.

(Tudalennau 109 – 110)

Gymunedau a Phlant

3.13 P-05-742 Peidiwch â gadael i Forsythia gau!

(Tudalennau 111 – 120)

4 Papurau i'w nodi

(Tudalennau 121 – 123)

5 Sesiwn dystiolaeth – P-04-628 Mynediad at Iaith Arwyddion

Prydain i Bawb

(10.15 – 10.45)

(Tudalennau 124 – 138)

Alun Davies AC, Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes

Ruth Conway, Llywodraeth Cymru

Claire Rowlands, Llywodraeth Cymru

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

P-05-757 Cael gwared ar y rhwymedigaeth ar ysgolion i gynnal gweithredoedd addoli crefyddol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Rhiannon Shipton & Lily McAllister-Sutton ar ôl casglu 1,333 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i basio deddf a fydd yn cael gwared ar y rhwymedigaeth ar ysgolion i gynnal gweithredoedd addoli crefyddol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- De Caerdydd a Phenarth
- Canol De Cymru

Gweithredoedd addoli crefyddol mewn ysgolion

Y Pwyllgor Deisebau | 27 Mehefin 2017
Petitions Committee | 27 June 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-757

Teitl y ddeiseb: [Cael Gwared ar y Rhwymedigaeth ar Ysgolion i Gynnal Gweithredoedd Addoli Crefyddol](#)

Testun y ddeiseb: Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i basio deddf a fydd yn cael gwared ar y rhwymedigaeth ar ysgolion i gynnal gweithredoedd addoli crefyddol.

1. Y sefyllfa gyfreithiol

Cafodd y ddyletswydd statudol i ysgolion gael gweithredoedd dyddiol o addoli ar y cyd yng Nghymru (a Lloegr a Gogledd Iwerddon) ei chyflwyno yn *Neddf Addysg 1944*. Yn dilyn hynny, roedd *Deddf Fframwaith a Safonau Ysgolion 1998* yn nodi y bydd pob disgybl sy'n mynychu ysgol gymunedol, ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol yn cymryd rhan mewn gweithred o addoli ar y cyd ar bob diwrnod ysgol. Mae'n cynnwys eithriad y gall rhieni dynnu eu plant o weithredoedd o'r fath. Mae'r Ddeddf yn nodi y bydd y rhan fwyaf o'r addoli ar y cyd o natur Gristnogol fras yn gyfan gwbl neu'n bennaf.

Mae gan ysgolion yr hawl i 'benderfyniad' – sef, cael eu rhyddhau o'r gofynion i weithredoedd addoli fod o natur Gristnogol fras yn gyfan gwbl neu'n bennaf, pe bai cyfansoddiad yr ysgol yn gofyn am hyn. Nid oes gan ysgolion sydd â chymeriad crefyddol yr hawl i benderfyniad.

Mae darpariaethau *Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006* yn caniatáu i ddisgyblion chweched dosbarth mewn ysgolion cymunedol, ysgolion arbennig cymunedol, ysgolion gwirfoddol, ysgolion sefydledig ac ysgolion arbennig sefydledig yr hawl i dynnu eu hunain yn ôl o addoli ar y cyd.

Yn ei hymateb i'r Pwyllgor, mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg yn nodi'r sefyllfa gyfreithiol bresennol a'i barn y dylai addoli ar y cyd fod yn sensitif i amrywiaeth o gredoau ac achosion lle nad oes credoau a ddelir gan y disgyblion yn yr ysgol.

Er bod darpariaethau tebyg yn Lloegr a Gogledd Iwerddon, nid yw [*Deddf Addysg a Llyfrgelloedd \(Gogledd Iwerddon\) 1986*](#) yn nodi bod yn rhaid i addoliad fod yn Gristnogol.

Yn yr Alban, nid oes unrhyw ofyniad cyfreithiol i ysgolion gynnal gweithredoedd o addoli ar y cyd; yn lle hynny, defnyddir y termau 'defodau crefyddol' neu 'amser i feddwl'. Mae [*Deddf Addysg \(yr Alban\) 1980*](#), yn nodi ym mhob ysgol a ariennir gan y wladwriaeth, y dylai **defodau crefyddol** fod ar gael, oni bai bod penderfyniad i derfynu hyn wedi cael ei basio gan yr awdurdod addysg lleol a'i gymeradwyo gan yr etholwyr yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw. Mae [*Curriculum for Excellence: Provision of Religious Observance in Schools*](#) (Mawrth 2017) Llywodraeth yr Alban yn nodi y gall ysgolion deimlo y bydd enw gwahanol ar gyfer y digwyddiadau sy'n bodloni eu gofynion defodau crefyddol yn fwy priodol i'w cyd-destun a'u diwylliant unigol. Er enghraifft, mewn ysgol anenwadol, efallai yr ystyrir y defnydd o'r term 'amser i feddwl' yn fwy priodol gan gymuned yr ysgol. Mae hefyd yn nodi y dylai pob ysgol ddarparu cyfleoedd ar gyfer defodau crefyddol sawl gwaith mewn blwyddyn ysgol.

Canllawiau Llywodraeth Cymru

Cyhoeddodd y Swyddfa Gymreig gynt ganllawiau anstatudol, [*Addysg Grefyddol a Chydaddoli*](#) ym mis Medi 1994. Cyhoeddodd Cymdeithas Cynghorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru (WASACRE) [*Ganllawiau ar Addoli ar y Cyd*](#) ym mis Mehefin 2012. Y nod oedd cryfhau ac egluro'r disgwyliadau a nodir yng Nghylchlythyr y Swyddfa Gymreig ym 1994. Mae canllawiau WASACRE yn nodi'r manteision o addoli ar y cyd fel a ganlyn:

- Hybu datblygiad ysbrydol;
- Cyfrannu at ddatblygiad personol;
- Yn fuddiol i gymuned yr ysgol gyfan;
- Cysylltu cymuned yr ysgol â'r gymuned ehangach;
- Gwella ymwybyddiaeth o ddinasyddiaeth fyd-eang.

Er na chaiff y term 'addoli' ei ddiffinio mewn deddfwriaeth, mae canllawiau 1994 y Swyddfa Gymreig yn cynnwys y diffiniad a ganlyn:

“Rhaid iddo mewn rhyw ffordd adlewyrchu rhywbeth sy'n arbennig neu'n wahanol i weithgareddau arferol yr ysgol a dylai ymwneud â'r parch neu'r addoliad a gynigir i fod neu bŵer duwiol.”

Mae addoli mewn ysgolion yn wahanol i addoli ymysg grŵp o bobl sydd â chredoau cyffredin. Caiff hyn ei gydnabod mewn deddfwriaeth drwy'r cyfeiriad at addoli 'ar y cyd' yn hytrach nag addoli 'corfforaethol'.

Mae Estyn yn arolygu gweithredoedd addoli ar y cyd ym mhob ysgol nad ydynt yn darparu addysg enwadol. Ym mhob ysgol arall, caiff gweithredoedd o addoli ar y cyd eu harchwilio gan arolygwyr a benodir gan gorff llywodraethu'r ysgol.

2. Senedd y DU

Mewn ateb i [Gwestiwn Ysgrifenedig Tŷ'r Arglwyddi](#) ar 26 Ionawr 2016, dywedodd yr Arglwydd Nash, yr Is-ysgrifennydd Gwladol dros Ysgolion:

“The Government does not plan to change the requirements for a daily act of collective worship. It is for schools to tailor their provision to suit the needs of their pupils, and parents can choose to withdraw their children from all or any part of collective worship.”

Wrth ystyried *Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006* (yng nghyfnod y Bil), nododd Cyd-bwyllgor Senedd y DU ar Hawliau Dynol fod [Adroddiad Rhif 28](#) (Hydref 2006) Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn nodi fel a ganlyn:

“Children enjoy the right to freedom of thought, conscience and religion under both Article 9 of the European Convention on Human Rights and Article 14(1) of the UN Convention on the Rights of the Child. The UK is also under an obligation to assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, and to give those views due weight in accordance with the age and maturity of the child.”

Roedd y Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

“In our view the current legal framework is incompatible with these obligations in so far as it fails to guarantee a child of sufficient maturity, intelligence and understanding the right to withdraw from both compulsory religious education and collective worship. An amendment to the Bill which gave pupils over the age of 16 the right to withdraw from collective worship would therefore reduce the extent of the incompatibility of the present law with the UK’s human rights obligations, but it would not remove that incompatibility altogether.

To remove the incompatibility, in our view, it would be necessary to go further in two respects: first, by granting a right to withdraw from religious education as well as collective worship; and, second, by affording the right to withdraw from both religious education and collective worship to any pupil of sufficient maturity, understanding and intelligence to make an informed decision about whether or not to withdraw.”

3. Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Mae [Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc \(Cymru\) 2011](#) yn cynnwys ystyriaeth o'r Confensiwn a'r Protocolau Dewisol yng nghyfraith Cymru. Mae'r Mesur yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i roi 'sylw dyledus' i'r canlynol:

- Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn;
- Y Protocol Dewisol i'r Confensiwn ar gynnwys plant mewn gwrthdrawiadau arfog;
- Y Protocol Dewisol i'r Confensiwn ar werthu plant, puteindra plant a phornograffi plant.

Ym mis Mehefin 2016, cyhoeddodd Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ei [*Sylwadau Clo*](#) ar ba gynnydd sydd wedi'i wneud i gyflawni ar hawliau plant. Yn dilyn adolygiad ledled y DU, gwnaeth dros 150 o argymhellion. Mynegodd Bwyllgor y Cenhedloedd Unedig bryder ynghylch addoli ar y cyd ar gyfer disgyblion yng Nghymru a Lloegr. Mae'n argymhell fel a ganlyn:

“The State party repeal legal provisions for compulsory attendance at collective worship in publicly funded schools and ensure that children can independently exercise the right to withdraw from religious worship at school.”

4. Gwaith ymchwil ar addoli ar y cyd

Ym mis Tachwedd 2015, cyhoeddodd Cyngor Ymchwil y Celfyddydau a Dyniaethau adroddiad, [*Collective Worship and Religious Observance in Schools: An Evaluation of Law and Policy in the UK*](#). Roedd yn nodi:

“The statutory duty to provide an act of collective worship/religious observance in schools has been controversial for decades. Issues include: disagreement about the appropriateness of such acts in an increasingly pluralistic, multicultural UK; the degree to which the current system properly affords respect for the rights of individuals and minority groups, including those with no religious faith; and concerns that the present arrangements do not adequately develop the spiritual/moral education of pupils, or promote a community spirit and shared values in schools.”

Roedd yr adroddiad yn tynnu sylw at rai pryderon cyffredin ynghylch addoli ar y cyd. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Diffyg rhesymeg gydlynol ar gyfer yr ysgol
- Methiant i ddiogelu safonau Hawliau Dynol; a
- Diffyg eglurder ac amwysedd sy'n golygu y gall penaethiaid arfer dylanwad gormodol neu amhriodol dros gynnwys yr addoliad neu fod yn anfodlon neu'n amharod i wneud penderfyniadau ynghylch cynnwys addoli ar y cyd.

Mae'r adroddiad yn awgrymu, pe bai'r ddyletswydd yn cael ei diddymu, efallai y bydd ysgolion am barhau i gwrdd. Byddai angen cael mecanwaith i sicrhau bod cyfarfodydd o'r fath yn gynhwysol ac yn parchu uniondeb disgyblion, rhieni ac athrawon. Mae hefyd yn awgrymu y gallai dileu'r ddyletswydd fod yn gyfle a gollir i ddatblygu disgyblion a chydlynid cymdeithasol.

Roedd yr adroddiad yn nodi dulliau posibl ar gyfer diwygio:

- Dileu'r gofyniad bod yn rhaid i weithredoedd addoli ar y cyd fod o natur Gristnogol fras;
- Disodli'r ddyletswydd gyda dyletswydd ar gyfer 'amser i feddwl'.

Roedd yn cynnwys argymhellion penodol ar gyfer Cymru:

- Dylai Cylchlythyr 10/94, *Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd* gael ei ddiwygio ar frys er mwyn adlewyrchu anghenion cyfoes y system addysg yng Nghymru, yn enwedig yn sgil argymhellion Donaldson;
- Dylai statws anstatudol y cylchlythyr fod yn hysbys yn eang i ysgolion, Cyngorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol ac Estyn;
- Dylai Estyn adolygu ei ganllawiau arolygu a rhoi mwy o bwyslais ar agwedd gyfunol y gweithgarwch;
- Wrth adolygu a gwneud penderfyniadau yn y maes hwn, dylai Gweinidogion Cymru roi sylw dyledus i hawliau plant a phobl ifanc fel sy'n ofynnol yn sgil y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru).

Adolygiad o'r Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru

Roedd adolygiad yr Athro Graham Donaldson o'r Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru, *Dyfodol Llwyddiannus* (Chwefror 2015) yn cyfeirio at **addysg grefyddol**, yn hytrach nag addoli ar y cyd. Roedd yn argymhell y dylai addysg grefyddol fod yn rhan o Faes Dysgu a Phrofiad Dyniaethau, a dylai barhau i fod yn ofyniad cwricwlwm statudol o'r dosbarth derbyn. Derbyniodd Llywodraeth Cymru bob un o argymhellion yr Athro Donaldson yn llawn. Ar [15 Gorffennaf 2015, wrth ymateb i gwestiwn yn y Cyfarfod Llawn](#), dywedodd Huw Lewis, y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd, mewn perthynas ag addysg grefyddol:

"Hoffwn fanteisio ar y cyfle i gyhoeddi y prynhawn yma fy mod yn credu ein bod angen trawsnewid ein cwricwlwm addysg grefyddol ar hyn o bryd. Byddwn yn haeru y dylem ail-enwi'r cwricwlwm Addysg Grefyddol a'i newid yn elfen crefydd, athroniaeth a moeseg y cwricwlwm, lle ceir ymrwymiad pendant i ganiatáu i blant fyfyrion ynghylch syniadau am foeseg a dinasyddiaeth a'r hyn y mae'n ei olygu i fod yn ddinesydd mewn gwlad rydd."

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag 'Ysgolion Arloesol' a chonsortia rhanbarthol ar ddyluniad y chwe Maes Dysgu a Phrofiad yn y cwricwlwm newydd. Disgwylir i fwy o wybodaeth am gynnwys y cwricwlwm fod ar gael yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

5. Deisebau blaenorol

Yn 2012, trafododd y Pwyllgor Deisebau ddeiseb a oedd yn galw ar y Cynulliad i annog Llywodraeth Cymru i [ddiogelu'r arfer o addoli ar y cyd fel gofyniad cyfreithiol](#) a deiseb yn [galw i addoli ar y cyd gael ei ddiddymu](#). Ar 15 Mai 2012, ysgrifennodd [Leighton Andrews, y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd](#) at y Pwyllgor:

"I recognise that collective worship is an important part of school life. In our multicultural country, it can be used as a way of supporting pupils' spiritual development and providing all pupils, irrespective of their family background, aged and aptitudes, with opportunities to explore and express what is of value in life in an open reflective way. With this in mind, I am not considering a change to the status of collective worship within schools in Wales."

Oherwydd ymateb diamwys y Gweinidog ar y pryd, cafodd y ddwy ddeiseb eu cau.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-757
Ein cyf/Our ref KW/00682/17

Mike Hedges AC
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

government.committee.business@cymru.gsi.gov.uk

2 Mai 2017

Annwyl Mike

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 24 Ebrill am Ddeiseb P-05-757, ynghylch cael gwared ar y gofyniad sydd ar ysgolion i gynnal sesiynau addoli crefyddol.

Hoffwn ddiolch ichi am roi cyfle imi roi fy safbwyntiau cyn i'r Pwyllgor Deisebau ystyried y ddeiseb yn ffurfiol.

Fy marn i ar addoli ar y cyd yw y dylai fod yn sensitif i'r amrywiaeth o gredoau a'r rheini nad oes ganddynt gredoau o fewn yr ysgol, ac y dylai roi'r cyfle i ddisgyblion addoli, heb eu hannog i wneud rhywbeth sy'n groes i ddysgeidiaeth eu crefydd neu eu credoau eu hunain. Er enghraifft, gallai cyfnodau o weddi fod yn benagored i ddisgyblion gael adrodd eu gweddïau eu hunain yn dawel neu ystyried materion moesol neu athronyddol.

Mae'r gofynion deddfwriaethol penodol o ran addoli ar y cyd mewn ysgolion wedi'u nodi yn Adran 70 Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998, sy'n nodi bod yn rhaid cynnal sesiwn addoli ar y cyd bob dydd, ac yn Atodlen 20 Deddf Addysg 1996, sy'n amlinellu natur addoli ar y cyd.

Mater i ysgolion unigol yw mynd ati i gynllunio a chyflwyno sesiynau addoli ar y cyd. Mae'r gyfraith yn nodi y dylai'r rhan fwyaf o sesiynau addoli ar y cyd fod o natur gyfangwbl led-Gristnogol neu led-Gristnogol yn bennaf ac, felly, mae'n dderbyniol cynnal sesiwn addoli ar y cyd yn achlysurol nad yw'n amlwg gysylltiedig â'r ffydd Gristnogol.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 38
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Gall rhieni wneud cais i'w plentyn gael ei dynnu allan o sesiynau addoli ar y cyd a rhaid i ysgolion gytuno i geisiadau o'r fath bob amser.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kirsty Williams'.

Kirsty Williams AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

P-05-757 P-05-757 Remove the Obligation on Schools to Hold Acts of Religious Worship – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 19.06.17

TO MEMBERS OF THE NATIONAL ASSEMBLY FOR WALES' PETITIONS COMMITTEE

Dear Committee Members,

We are the organisers of the petition which reads: “We call on the National Assembly for Wales to urge the Welsh Government to pass a law that removes the obligation on schools to hold acts of religious worship”.

We are both Year 10 students at Ysgol Glantaf in Cardiff, and neither of us believe in God. As time went on, we became increasingly annoyed at being expected to say the Lord's Prayer in the regular school assemblies. It didn't seem right that we were expected to pray, and to say the words of the prayer, even though we are not Christian.

We mentioned this at home, and Rhiannon's Dad said that instead of just complaining, we should do something about it. He explained that the school was forced by law to hold religious assemblies and that there had to be acts of worship, which included praying.

He also explained that while it was possible for parents to withdraw their children from religious assemblies, he did not think this was a good idea because it is a good thing for there to be meetings where the whole school comes together.

He told us that the National Assembly has the power to change the law, and suggested we organise an online petition that could go to the Petitions Committee.

We met the Clerk to the Committee and he explained how the petitions system works.

We got the petition online and at first told our friends about it and asked them to sign. We put the petition on Facebook and it got more support.

Rhiannon's Dad also tweeted about it.

We also contacted the National Secular Society and the British Humanist Association, and they asked their members in Wales to sign the petition.

We got some news coverage in Golwg, BBC Radio Wales, the South Wales Echo, and WalesOnline.

We would like to make it clear that our petition is not an attack on any religion. We respect people's right to believe what they like, and we are not saying that religion should not be taught in schools. Obviously it has played a big part in history and it is important to learn about it.

But learning about religion is different to being forced to pray or take part in an "act of worship". Religious worship has nothing to do with education, and we think schools should no longer be forced to organise it. People can pray at home, if they want to, or in church. We believe that acts of religious worship in state schools like ours go against the idea of secular education.

After there was some publicity about our petition, we were contacted by Dr Alison Mawhinney of Bangor University, who has done a lot of research on the subject. She told us that the Welsh Government should seriously consider changing the law.

One important point Dr Mawhinney made is that, in her opinion, forcing us to say a prayer against our will is a violation of our right to freedom of belief under Article 9 of the Human Rights Act 1998. Yet that is what is happening under the current guidelines. We hope the Committee will take on board our concern over this point in particular.

We would like there to be a thorough review of the current law and guidelines. We would rather not have acts of worship in schools, but another solution could be that young people like us should ourselves have the right to withdraw from the religious worship part of assemblies. At present parents have to ask for children to be withdrawn. It would also be possible to have a system where prayers, for those who want to say them, could take place either at the very beginning or the very end of assemblies, so those who wanted to opt out could do so without missing the rest. But we don't think the current guidelines should continue.

We are aware that since we launched our petition, another one has been organised in favour of keeping the existing guidelines. Those signing the other petition have a right to their view, but we do not believe they have a right to impose their beliefs on others through forced praying.

We are disappointed by the response to our petition of Ms Kirsty Williams, the Cabinet Secretary for Education. We don't believe she has considered the human rights aspect of the issue at all.

We are very grateful to all who signed our petition and supported us, and hope members of the Committee will support our cause and suggest a way forward.

We are also grateful to the Committee Clerk for his advice.

Thank you and best wishes,

Rhiannon Shipton and Lily McAllister-Sutton

P-05-765 Cadw canllawiau presennol ar gyfer Gwasanaethau Crefyddol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Iraj Irfan, ar ôl casglu cyfanswm o 2,231 llofnod – 2,209 o lofnodion ar-lein, a 22 o lofnodion ar bapur mewn deiseb amgen.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar i Gynulliad Cenedlaethol Cymru annog Llywodraeth Cymru i gadw gwasanaethau crefyddol yn ysgolion gwladol Cymru fel rhai ‘optio allan’ ac “o natur Gristnogol fras yn gyfan gwbl neu’n bennaf”, gan ystyried ffyrdd o sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol i bobl sydd o grefydd wahanol a’r rhai sydd heb grefydd o gwbl.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Caerdydd
- Canol De Cymru

Gweithredoedd addoli crefyddol mewn ysgolion

Y Pwyllgor Deisebau | 27 Mehefin 2017
Petitions Committee | 27 June 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-765

Teitl y ddeiseb: Cadw canllawiau presennol ar gyfer gwasanaethau crefyddol

Testun y ddeiseb: Rydym yn galw ar i Gynulliad Cenedlaethol Cymru annog Llywodraeth Cymru i gadw gwasanaethau crefyddol yn ysgolion gwladol Cymru fel rhai 'optio allan' ac "o natur Gristnogol fras yn gyfan gwbl neu'n bennaf", gan ystyried ffyrdd o sicrhau eu bod yn parhau i fod yn berthnasol i bobl sydd o grefydd wahanol a'r rhai sydd heb grefydd o gwbl.

1. Y sefyllfa gyfreithiol

Cafodd y ddyletswydd statudol i ysgolion gael gweithredoedd dyddiol o addoli ar y cyd yng Nghymru (a Lloegr a Gogledd Iwerddon) ei chyflwyno yn *Neddf Addysg 1944*. Yn dilyn hynny, roedd *Deddf Fframwaith a Safonau Ysgolion 1998* yn nodi y bydd pob disgybl sy'n mynychu ysgol gymunedol, ysgol sefydledig neu ysgol wirfoddol yn cymryd rhan mewn gweithred o addoli ar y cyd ar bob diwrnod ysgol. Mae'n cynnwys eithriad y gall rhieni dynnu eu plant o weithredoedd o'r fath. Mae'r Ddeddf yn nodi y bydd y rhan fwyaf o'r addoli ar y cyd o natur Gristnogol fras yn gyfan gwbl neu'n bennaf.

Mae gan ysgolion yr hawl i 'benderfyniad' – sef, cael eu rhyddhau o'r gofynion i weithredoedd addoli fod o natur Gristnogol fras yn gyfan gwbl neu'n bennaf, pe bai cyfansoddiad yr ysgol yn gofyn am hyn. Nid oes gan ysgolion sydd â chymeriad crefyddol yr hawl i benderfyniad.

Mae darpariaethau *Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006* yn caniatáu i ddisgyblion chweched dosbarth mewn ysgolion cymunedol, ysgolion arbennig cymunedol, ysgolion gwirfoddol, ysgolion sefydledig ac ysgolion arbennig sefydledig yr hawl i dynnu eu hunain yn ôl o addoli ar y cyd.

Yn ei hymateb i'r Pwyllgor, mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg yn nodi'r sefyllfa gyfreithiol bresennol a'i barn y dylai addoli ar y cyd fod yn sensitif i amrywiaeth o gredoau ac achosion lle nad oes credoau a ddelir gan y disgyblion yn yr ysgol.

Er bod darpariaethau tebyg yn Lloegr a Gogledd Iwerddon, nid yw [*Deddf Addysg a Llyfrgelloedd \(Gogledd Iwerddon\) 1986*](#) yn nodi bod yn rhaid i addoliad fod yn Gristnogol.

Yn yr Alban, nid oes unrhyw ofyniad cyfreithiol i ysgolion gynnal gweithredoedd o addoli ar y cyd; yn lle hynny, defnyddir y termau 'defodau crefyddol' neu 'amser i feddwl'. Mae [*Deddf Addysg \(yr Alban\) 1980*](#), yn nodi ym mhob ysgol a ariennir gan y wladwriaeth, y dylai **defodau crefyddol** fod ar gael, oni bai bod penderfyniad i derfynu hyn wedi cael ei basio gan yr awdurdod addysg lleol a'i gymeradwyo gan yr etholwyr yn ardal yr awdurdod lleol hwnnw. Mae [*Curriculum for Excellence: Provision of Religious Observance in Schools*](#) (Mawrth 2017) Llywodraeth yr Alban yn nodi y gall ysgolion deimlo y bydd enw gwahanol ar gyfer y digwyddiadau sy'n bodloni eu gofynion defodau crefyddol yn fwy priodol i'w cyd-destun a'u diwylliant unigol. Er enghraifft, mewn ysgol anenwadol, efallai yr ystyrir y defnydd o'r term 'amser i feddwl' yn fwy priodol gan gymuned yr ysgol. Mae hefyd yn nodi y dylai pob ysgol ddarparu cyfleoedd ar gyfer defodau crefyddol sawl gwaith mewn blwyddyn ysgol.

Canllawiau Llywodraeth Cymru

Cyhoeddodd y Swyddfa Gymreig gynt ganllawiau anstatudol, [*Addysg Grefyddol a Chydaddoli*](#) ym mis Medi 1994. Cyhoeddodd Cymdeithas Cynghorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru (WASACRE) [*Ganllawiau ar Addoli ar y Cyd*](#) ym mis Mehefin 2012. Y nod oedd cryfhau ac egluro'r disgwyliadau a nodir yng Nghylchlythyr y Swyddfa Gymreig ym 1994. Mae canllawiau WASACRE yn nodi'r manteision o addoli ar y cyd fel a ganlyn:

- Hybu datblygiad ysbrydol;
- Cyfrannu at ddatblygiad personol;
- Yn fuddiol i gymuned yr ysgol gyfan;
- Cysylltu cymuned yr ysgol â'r gymuned ehangach;
- Gwella ymwybyddiaeth o ddinasyddiaeth fyd-eang.

Er na chaiff y term 'addoli' ei ddiffinio mewn deddfwriaeth, mae canllawiau 1994 y Swyddfa Gymreig yn cynnwys y diffiniad a ganlyn:

“Rhaid iddo mewn rhyw ffordd adlewyrchu rhywbeth sy'n arbennig neu'n wahanol i weithgareddau arferol yr ysgol a dylai ymwneud â'r parch neu'r addoliad a gynigir i fod neu bŵer duwiol.”

Mae addoli mewn ysgolion yn wahanol i addoli ymysg grŵp o bobl sydd â chredoau cyffredin. Caiff hyn ei gydnabod mewn deddfwriaeth drwy'r cyfeiriad at addoli 'ar y cyd' yn hytrach nag addoli 'corfforaethol'.

Mae Estyn yn arolygu gweithredoedd addoli ar y cyd ym mhob ysgol nad ydynt yn darparu addysg enwadol. Ym mhob ysgol arall, caiff gweithredoedd o addoli ar y cyd eu harchwilio gan arolygwyr a benodir gan gorff llywodraethu'r ysgol.

2. Senedd y DU

Mewn ateb i [Gwestiwn Ysgrifenedig Tŷ'r Arglwyddi](#) ar 26 Ionawr 2016, dywedodd yr Arglwydd Nash, yr Is-ysgrifennydd Gwladol dros Ysgolion:

“The Government does not plan to change the requirements for a daily act of collective worship. It is for schools to tailor their provision to suit the needs of their pupils, and parents can choose to withdraw their children from all or any part of collective worship.”

Wrth ystyried *Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006* (yng nghyfnod y Bil), nododd Cyd-bwyllgor Senedd y DU ar Hawliau Dynol fod [Adroddiad Rhif 28](#) (Hydref 2006) Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn nodi fel a ganlyn:

“Children enjoy the right to freedom of thought, conscience and religion under both Article 9 of the European Convention on Human Rights and Article 14(1) of the UN Convention on the Rights of the Child. The UK is also under an obligation to assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, and to give those views due weight in accordance with the age and maturity of the child.”

Roedd y Pwyllgor yn argymhell y canlynol:

“In our view the current legal framework is incompatible with these obligations in so far as it fails to guarantee a child of sufficient maturity, intelligence and understanding the right to withdraw from both compulsory religious education and collective worship. An amendment to the Bill which gave pupils over the age of 16 the right to withdraw from collective worship would therefore reduce the extent of the incompatibility of the present law with the UK's human rights obligations, but it would not remove that incompatibility altogether.

To remove the incompatibility, in our view, it would be necessary to go further in two respects: first, by granting a right to withdraw from religious education as well as collective worship; and, second, by affording the right to withdraw from both religious education and collective worship to any pupil of sufficient maturity, understanding and intelligence to make an informed decision about whether or not to withdraw.”

3. Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn

Mae [Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc \(Cymru\) 2011](#) yn cynnwys ystyriaeth o'r Confensiwn a'r Protocolau Dewisol yng nghyfraith Cymru. Mae'r Mesur yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i roi 'sylw dyledus' i'r canlynol:

- Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn;
- Y Protocol Dewisol i'r Confensiwn ar gynnwys plant mewn gwrthdrawiadau arfog;
- Y Protocol Dewisol i'r Confensiwn ar werthu plant, puteindra plant a phornograffi plant.

Ym mis Mehefin 2016, cyhoeddodd Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ei [Sylwadau Clo](#) ar ba gynnydd sydd wedi'i wneud i gyflawni ar hawliau plant. Yn dilyn adolygiad ledled y DU, gwnaeth dros 150 o argymhellion. Mynegodd Bwyllgor y Cenhedloedd Unedig bryder ynghylch addoli ar y cyd ar gyfer disgyblion yng Nghymru a Lloegr. Mae'n argymhell fel a ganlyn:

“The State party repeal legal provisions for compulsory attendance at collective worship in publicly funded schools and ensure that children can independently exercise the right to withdraw from religious worship at school.”

4. Gwaith ymchwil ar addoli ar y cyd

Ym mis Tachwedd 2015, cyhoeddodd Cyngor Ymchwil y Celfyddydau a Dyniaethau adroddiad, [Collective Worship and Religious Observance in Schools: An Evaluation of Law and Policy in the UK](#). Roedd yn nodi:

“The statutory duty to provide an act of collective worship/religious observance in schools has been controversial for decades. Issues include: disagreement about the appropriateness of such acts in an increasingly pluralistic, multicultural UK; the degree to which the current system properly affords respect for the rights of individuals and minority groups, including those with no religious faith; and concerns that the present arrangements do not adequately develop the spiritual/moral education of pupils, or promote a community spirit and shared values in schools.”

Roedd yr adroddiad yn tynnu sylw at rai pryderon cyffredin ynghylch addoli ar y cyd. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Diffyg rhesymeg gydlynol ar gyfer yr ysgol
- Methiant i ddiogelu safonau Hawliau Dynol; a
- Diffyg eglurder ac amwysedd sy'n golygu y gall penaethiaid arfer dylanwad gormodol neu amhriodol dros gynnwys yr addoliad neu fod yn anfodlon neu'n amharod i wneud penderfyniadau ynghylch cynnwys addoli ar y cyd.

Mae'r adroddiad yn awgrymu, pe bai'r ddyletswydd yn cael ei diddymu, efallai y bydd ysgolion am barhau i gwrdd. Byddai angen cael mecanwaith i sicrhau bod cyfarfodydd o'r fath yn gynhwysol ac yn parchu uniondeb disgyblion, rhieni ac athrawon. Mae hefyd yn awgrymu y gallai dileu'r ddyletswydd fod yn gyfle a gollir i ddatblygu disgyblion a chydlynad cymdeithasol.

Roedd yr adroddiad yn nodi dulliau posibl ar gyfer diwygio:

- Dileu'r gofyniad bod yn rhaid i weithredoedd addoli ar y cyd fod o natur Gristnogol fras;
- Disodli'r ddyletswydd gyda dyletswydd ar gyfer 'amser i feddwl'.

Roedd yn cynnwys argymhellion penodol ar gyfer Cymru:

- Dylai Cylchlythyr 10/94, *Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd* gael ei ddiwygio ar frys er mwyn adlewyrchu anghenion cyfoes y system addysg yng Nghymru, yn enwedig yn sgil argymhellion Donaldson;
- Dylai statws anstatudol y cylchlythyr fod yn hysbys yn eang i ysgolion, Cyngorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol ac Estyn;
- Dylai Estyn adolygu ei ganllawiau arolygu a rhoi mwy o bwyslais ar agwedd gyfunol y gweithgarwch;
- Wrth adolygu a gwneud penderfyniadau yn y maes hwn, dylai Gweinidogion Cymru roi sylw dyledus i hawliau plant a phobl ifanc fel sy'n ofynnol yn sgil y Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru).

Adolygiad o'r Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru

Roedd adolygiad yr Athro Graham Donaldson o'r Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru, *Dyfodol Llwyddiannus* (Chwefror 2015) yn cyfeirio at **addysg grefyddol**, yn hytrach nag addoli ar y cyd. Roedd yn argymhell y dylai addysg grefyddol fod yn rhan o Faes Dysgu a Phrofiad Dyniaethau, a dylai barhau i fod yn ofyniad cwricwlwm statudol o'r dosbarth derbyn. Derbyniodd Llywodraeth Cymru bob un o argymhellion yr Athro Donaldson yn llawn. Ar [15 Gorffennaf 2015, wrth ymateb i gwestiwn yn y Cyfarfod Llawn](#), dywedodd Huw Lewis, y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd, mewn perthynas ag addysg grefyddol:

"Hoffwn fanteisio ar y cyfle i gyhoeddi y prynhawn yma fy mod yn credu ein bod angen trawsnewid ein cwricwlwm addysg grefyddol ar hyn o bryd. Byddwn yn haeru y dylem ail-enwi'r cwricwlwm Addysg Grefyddol a'i newid yn elfen crefydd, athroniaeth a moeseg y cwricwlwm, lle ceir ymrwymiad pendant i ganiatáu i blant fyfyrion ynghylch syniadau am foeseg a dinasyddiaeth a'r hyn y mae'n ei olygu i fod yn ddinesydd mewn gwlad rydd."

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gydag 'Ysgolion Arloesol' a chonsortia rhanbarthol ar ddyluniad y chwe Maes Dysgu a Phrofiad yn y cwricwlwm newydd. Disgwylir i fwy o wybodaeth am gynnwys y cwricwlwm fod ar gael yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

5. Deisebau blaenorol

Yn 2012, trafododd y Pwyllgor Deisebau ddeiseb a oedd yn galw ar y Cynulliad i annog Llywodraeth Cymru i [ddiogelu'r arfer o addoli ar y cyd fel gofyniad cyfreithiol](#) a deiseb yn [galw i addoli ar y cyd gael ei ddiddymu](#). Ar 15 Mai 2012, ysgrifennodd [Leighton Andrews, y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar y pryd](#) at y Pwyllgor:

"I recognise that collective worship is an important part of school life. In our multicultural country, it can be used as a way of supporting pupils' spiritual development and providing all pupils, irrespective of their family background, aged and aptitudes, with opportunities to explore and express what is of value in life in an open reflective way. With this in mind, I am not considering a change to the status of collective worship within schools in Wales."

Oherwydd ymateb diamwys y Gweinidog ar y pryd, cafodd y ddwy ddeiseb eu cau.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-765
Ein cyf/Our ref KW/00836/17

Mike Hedges AC
Cadeirydd - Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

government.committee.business@cymru.gsi.gov.uk

25 Mai 2017

Annwyl Mike

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 23 Mai am Ddeiseb P-05-765, ynghylch cadw'r canllawiau presennol ar gyfer cynullïadau crefyddol/ addoli ar y cyd.

Hoffwn ddiolch ichi am roi cyfle imi roi fy safbwyntiau cyn i'r Pwyllgor Deisebau ystyried y ddeiseb yn ffurfiol.

Fy marn i ar addoli ar y cyd yw y dylai fod yn sensitif i'r amrywiaeth o gredoau a'r rheini nad oes ganddynt gredoau o fewn yr ysgol, ac y dylai roi'r cyfle i ddisgyblion addoli, heb eu hannog i wneud rhywbeth sy'n groes i ddysgeidiaeth eu crefydd neu eu credoau eu hunain. Er enghraifft, gallai cyfnodau o weddi fod yn benagored i ddisgyblion gael adrodd eu gweddïau eu hunain yn dawel neu ystyried materion moesol neu athronyddol.

Mae'r gofynion deddfwriaethol penodol o ran addoli ar y cyd mewn ysgolion wedi'u nodi yn Adran 70 Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998, sy'n nodi bod yn rhaid cynnal sesiwn addoli ar y cyd bob dydd, ac yn Atodlen 20 Deddf Addysg 1996, sy'n amlinellu natur addoli ar y cyd.

Mater i ysgolion unigol yw mynd ati i gynllunio a chyflwyno sesiynau addoli ar y cyd. Mae'r gyfraith yn nodi y dylai'r rhan fwyaf o sesiynau addoli ar y cyd fod o natur gyfangwbl led-Gristnogol neu led-Gristnogol yn bennaf ac, felly, mae'n dderbyniol cynnal sesiwn addoli ar y cyd yn achlysurol nad yw'n amlwg gysylltiedig â'r ffydd Gristnogol.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 50
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Gall rhieni wneud cais i'w plentyn gael ei dynnu allan o sesiynau addoli ar y cyd a rhaid i ysgolion gytuno i geisiadau o'r fath bob amser.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Kirsty Williams'.

Kirsty Williams AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Eitem 2.3

P-05-761 Mynnu cyllid gan Lywodraeth Cymru i gefnogi Autism Spectrum Connections Cymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Aled Thomas, ar ôl casglu 148 o lofnodion ar wefan e-ddeiseb arall.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i ddarparu cyllid i gefnogi Autism Spectrum Connections Cymru.

Mae'r elusen hon yn unigryw yng Nghymru. Nid yw Autism Spectrum Connections Cymru yn cael dim cyllid gan y Llywodraeth ar hyn o bryd. Mae'n dibynnu'n llwyr ar gyllid gan ffynonellau nad ydynt, o angenrheidrwydd, yn gallu ei chefnogi'n barhaol.

Mae'r ganolfan galw heibio agored, unigryw hon yn chwarae rhan bwysig o ran gwella bywydau pobl sy'n byw gydag awtistiaeth yng Nghymru.

Hoffem gael sicrwydd gan Lywodraeth Cymru y bydd yr elusen hon yn parhau i fod ar agor ac yn cael ei hariannu'n llawn o hyd.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- De Caerdydd a Phenarth
- Canol De Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Rhif y ddeiseb: [P-05-0761](#)

Teitl y ddeiseb: **Mynnu cyllid gan Lywodraeth Cymru i gefnogi Autism Spectrum Connections Cymru**

Rydym yn galw ar Lywodraeth Cymru i ddarparu cyllid i gefnogi Autism Spectrum Connections Cymru.

Mae'r elusen hon yn unigryw yng Nghymru. Nid yw Autism Spectrum Connections Cymru yn cael dim cyllid gan y Llywodraeth ar hyn o bryd. Mae'n dibynnu'n llwyr ar gyllid gan ffynonellau nad ydynt, o angenrheidrwydd, yn gallu ei chefnogi'n barhaol.

Mae'r ganolfan galw heibio agored, unigryw hon yn chwarae rhan bwysig o ran gwella bywydau pobl sy'n byw gydag awtistiaeth yng Nghymru.

Hoffem gael sicrwydd gan Lywodraeth Cymru y bydd yr elusen hon yn parhau i fod ar agor ac yn cael ei hariannu'n llawn o hyd.

Autism Spectrum Connections Cymru a pholisi awtistiaeth yng Nghymru

Cyflwyniad

Mae awtistiaeth yn gyflwr datblygiadol sy'n effeithio ar allu person i gyfathrebu a rhyngweithio â phobl eraill. Mae'n gyflwr sbectrwm, ac felly mae'n effeithio ar bobl mewn ffyrdd gwahanol; gall person ag awtistiaeth gael nodweddion cysylltiedig eraill, fel sensitifrwydd synhwyraidd neu anabledd dysgu.

Mae Cymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth Cymru yn amcangyfrif bod tua 34,000 o bobl yng Nghymru yn awtistig, a bod awtistiaeth yn rhan o fywyd bob dydd tua 136,000 o bobl.

Autism Spectrum Connections Cymru

Mae [gan wefan Mentrau Awtistiaeth](#) wybodaeth am Autism Spectrum Connections Cymru.

Mae Autism Spectrum Connections Cymru yn rhan o grŵp elusennau Mentrau Awtistiaeth. Mae'n darparu gwasanaeth i bobl sydd â chyflyrau ar y sbectrwm awtistig, eu teuluoedd a'u gofalwyr yng Nghymru. Mae'n rhedeg siop un stop yng Nghaerdydd ar gyfer pobl sydd ag awtistiaeth, lle gall oedolion sydd â chyflwr ar y sbectrwm awtistiaeth gael mynediad at wahanol fathau o gyngor a chymorth a chymryd rhan mewn amrywiaeth o weithgareddau

cymdeithasol. Mae'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu yn bennaf ar gyfer pobl dros 16 oed sydd wedi cael diagnosis o syndrom Asperger neu awtistiaeth uchel-weithredol.

Mae'r gwasanaeth, sy'n cael ei gynnig yn rhad ac am ddim, yn agored i unrhyw un sydd â diagnosis o awtistiaeth ac sy'n byw yn yr ardaloedd a ganlyn: Caerdydd, Casnewydd, Caerffili, Rhondda Cynon Taf, Merthyr Tudful, Bro Morgannwg, Blaenau Gwent, Tor-faen, Sir Fynwy a Phen-y-bont.

Mae Autism Spectrum Connections Cymru yn nodi mai ei fwriad yw gweithio mewn partneriaethau go iawn gyda phobl sydd â chyflwr ar y sbectrwm awtistig, eu teuluoedd a phobl eraill sy'n bwysig iddynt. Mae ei ddull gweithredu unigolyddol yn canolbwyntio ar y person, a'r bwriad yw galluogi pobl i wneud yr hyn sy'n bwysig iddynt a'u cynorthwyo i ddod yn bobl lwyddiannus sydd ag awtistiaeth.

Awtistiaeth yng Nghymru: crynodeb o fentrau polisi a mentrau deddfwriaethol allweddol Llywodraeth Cymru

Y Cynllun Gweithredu Strategol ar gyfer Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig

Cafodd [y Cynllun Gweithredu Strategol ar gyfer Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig](#) ei lansio gan Lywodraeth Cymru ym mis Ebrill 2008. Hwn oedd y cynllun cyntaf o'i fath yn y DU. Roedd y cynllun yn cyflwyno canllawiau ar awtistiaeth i asiantaethau lleol, gan gynnwys awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol. Darparwyd cyllid i awdurdodau lleol gan Lywodraeth Cymru at ddibenion datblygu cymorth a oedd yn canolbwyntio ar awtistiaeth. Cafodd y cyllid hwn ei neilltuo hyd at fis Ebrill 2015. Ar ôl hynny cafodd ei drosglwyddo i gyllidebau cyffredinol awdurdodau lleol drwy'r grant cynnal refeniw.

Mae'r camau gweithredu allweddol sydd wedi'u nodi yn y cynllun gweithredu yn cynnwys:

- penodi arweinydd awtistiaeth ym mhob awdurdod lleol;
- sefydlu grŵp rhanddeiliaid lleol ym mhob ardal cyngor a ddylai gynnwys rhieni, gofaluwr a phobl ag awtistiaeth; a
- datblygu cynlluniau gweithredu lleol ynghylch awtistiaeth.

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [ddiweddariad o'r Cynllun Gweithredu Strategol ar gyfer Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig](#) ar 30 Tachwedd 2016. Mae gan y cynllun ar ei newydd wedd dri maes blaenoriaeth allweddol:

- Codi ymwybyddiaeth, gwybodaeth a hyfforddiant;
- Asesu a diagnosis – gan gynnwys cyflwyno targed amser aros 26 wythnos o'r atgyfeiriad i'r apwyntiad asesu cyntaf ar gyfer plant ag awtistiaeth; a
- Diwallu anghenion cymorth – gan gynnwys ymdrechion i wella'r gefnogaeth a ddarperir i blant a phobl ifanc mewn addysg drwy'r rhaglenni 'Dysgu gydag Awtistiaeth'.

Bydd y cynllun yn cael ei gefnogi gan wasanaeth newydd ar gyfer pobl o bob oed, sef y [Gwasanaeth Awtistiaeth Integredig Cenedlaethol](#), a fydd yn cael ei gyflwyno ym mhob bwrdd iechyd ar draws Cymru erbyn 2019. Bydd timau arbenigol ym mhob rhanbarth yn darparu diagnosis i oedolion, cymorth yn y gymuned, a chyngor a gwybodaeth i oedolion sydd ag awtistiaeth, ac i rieni, gofalwyr a gweithwyr proffesiynol.

Yn wreiddiol, bwriad Llywodraeth Cymru oedd ariannu'r gwasanaeth drwy [fuddsoddiad o £6 miliwn dros gyfnod o dair blynedd](#). Fodd bynnag, ym mis Mawrth 2017, cyhoeddodd y Llywodraeth [fuddsoddiad ychwanegol £7 miliwn dros gyfnod o bedair blynedd](#).

Y bwriad yw y bydd y cyllid hwn hefyd yn cael ei ddefnyddio i ddatblygu adnoddau awtistiaeth gwell, fel y prosiect "[Weli Di Fi?](#)" a ddatblygwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. Bwriad y fenter hon yw hyrwyddo dealltwriaeth a chynhwysiant mewn perthynas ag awtistiaeth o fewn cymunedau yng Nghymru, a hynny drwy greu taflenni a phosteri i'w rhoi mewn siopau, banciau a busnesau eraill, yn ogystal â phractisau deintyddion a meddygon teulu. Yn ogystal, gall pobl ag awtistiaeth ddewis a ydynt am wneud pobl eraill yn ymwybodol o'u hawtistiaeth drwy wisgo band llawes neu ddangos cerdyn.

Yn ogystal â'r gwasanaeth awtistiaeth integredig newydd, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi gwelliannau i'r drefn o ddarparu diagnosis a chefnogaeth niwroddatblygiadol i blant drwy'r rhaglen wella [Law yn Llaw at Blant a Phobl Ifanc](#), gan ddyrannu cyllid blyneddol o £2 miliwn at y dibenion hyn.

Mae'r Cynllun Gweithredu Strategol wedi'i seilio ar [Gynllun Cyflawni Anhwylderau'r Sbectrwm Awtistig ar gyfer 2016–2020](#), sy'n cynnwys manylion ynghylch y camau i'w cymryd a'r trefniadau ar gyfer eu monitro a'u mesur.

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Daeth [Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant \(Cymru\) 2014](#) i rym mewn perthynas â'r rhan fwyaf o'i dibenion ym mis Ebrill 2016. Mae'r Ddeddf yn darparu fframwaith newydd ar gyfer darparu gwasanaethau cymdeithasol i blant ac oedolion yng Nghymru, ac yn nodi dyletswyddau awdurdodau lleol mewn perthynas ag oedolion sydd angen gofal a chefnogaeth, plant sy'n derbyn gofal, y rhai sy'n gadael gofal, a phlant sy'n cael eu lletya, gan gynnwys plant sydd ag awtistiaeth.

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn darparu'r [fframwaith a rhai o'r offerynnau y mae eu hangen](#) ar gyfer datblygu gwasanaethau awtistiaeth. Mae'r rhain yn cynnwys:

- y gofyniad ar awdurdodau lleol i ddarparu gwasanaethau gwybodaeth, cyngor a chymorth;

- y cam o greu byrddau partneriaeth rhanbarthol er mwyn sicrhau bod byrddau iechyd, awdurdodau lleol a'r trydydd sector yn cydweithio;
- y pŵer i Weinidogion Cymru ddyroddi codau (gan gynnwys cod ar awtistiaeth) ynghylch y broses o arfer swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol;
- y ddyletswydd ar awdurdodau lleol a byrddau iechyd i asesu anghenion gofal a chymorth eu poblogaethau a'r nodi gwasanaethau ataliol y mae eu hangen i'w diwallu, gan gynnwys gwasanaethau i bobl sydd ag awtistiaeth;
- y gofyniad ar awdurdodau lleol i lunio cofrestrau gwirfoddol o blant anabl ac, os ydynt yn dymuno gwneud hynny, oedolion anabl; a
- darpariaethau yn y Ddeddf ar gyfer pontio o wasanaethau plant i wasanaethau oedolion.

Y Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru)

Cafodd [y Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg \(Cymru\)](#) ei gyflwyno gan Lywodraeth Cymru ar 12 Rhagfyr 2016. Ar hyn o bryd, mae'n destun gwaith craffu gan y Cynulliad (Cyfnod 2). Mae'r Bil yn ceisio diwygio'r trefniadau ar gyfer diwallu anghenion plant a phobl ifanc sydd ag anghenion dysgu ychwanegol, gan gynnwys awtistiaeth.

Ar hyn o bryd, mae trefniadau a deddfwriaeth ar wahân ar gyfer plant sydd ag Anghenion Addysgol Arbennig (AAA) hyd at 16 oed a phobl dros 16 oed sydd ag Anawsterau ac/neu Anabledau Dysgu. Byddai'r Bil yn eu disodli ac yn cyflwyno fframwaith deddfwriaethol sengl ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc hyd at 25 oed sy'n cael eu hadnabod fel rhai sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY).

Ceir rhagor o wybodaeth am y Bil yn un o [gyhoeddiadau'r Gwasanaeth Ymchwil](#).

Bil Awtistiaeth (Cymru)

Enillodd Paul Davies AC balot Biliau'r Aelodau ar 28 Mawrth 2017. Yn sgil hynny, mae'n ceisio cyflwyno Bil o dan y teitl [Bill Awtistiaeth \(Cymru\)](#).

Prif ddiben Bill Awtistiaeth (Cymru) yw “darparu ar gyfer diwallu anghenion plant ac oedolion sydd â chyflyrau ar y sbectrwm awtistig yng Nghymru, gyda'r nod o ddiogelu hawliau plant ac oedolion awtistig yng Nghymru a hyrwyddo'r hawliau hynny.” Byddai'r Bil hefyd yn “cydnabod y cyflwr yn statudol, gan fod awtistiaeth yn gyflwr ynddo'i hun.”

Mae'r Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Bil arfaethedig yn nodi mai bwriad y Bil yw ategu'r mesurau a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru yn y blynyddoedd diwethaf yn hytrach na'u disodli, ac ategu darpariaethau'r Bil Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru).

Cafodd y Bil arfaethedig ei [groesawu gan y Gymdeithas Genedlaethol Awtistiaeth](#).

Cynhaliwyd dadl ar ganiatâd i symud ymlaen ddydd Mercher 14 Mehefin 2017, pan gytunodd y Cynulliad y dylai'r Bil fynd yn ei flaen. Yn sgil hynny, mae gan Paul Davies AC 13 mis i gyflwyno'r Bil.

Rebecca Evans AC/AM
Gweinidog Iechyd y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Social Services and Public Health

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref RE/00569/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

9 June 2017

Dear Mike,

Thank you for your letter addressed to Vaughan Gething AM, Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport, about the petition received from Aled Thomas about support for Autism Spectrum Connections Cymru. I am responding as this falls within my Ministerial portfolio.

The Welsh Government is fully committed to working to improve the lives of children, young people and adults with autism and their families and carers. We are aware of the challenges people with autism face every day and it is crucial that support services are in place where and when they are needed.

Last November, we published our Autistic Spectrum Disorder Strategic Action Plan. This sets out a number of key actions, some of which will be delivered through a new National Integrated Autism Service. The integrated service is designed to provide extra support for children, adults and families to help them avoid crisis and the need for more intensive support. This innovative service will be all age, bringing together health, social care, education and other services to provide a single point of contact, preventing people from being passed between services unnecessarily. It will support a team of specialists including psychology, speech and language therapy, occupational therapy and support workers from across health and social care. As we develop and roll out the service, we will be seeking the views of people with autism to ensure the services are meeting identified needs.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 58

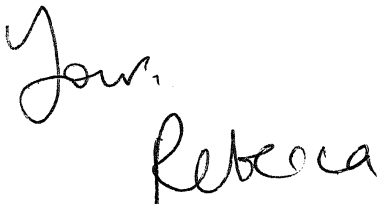
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

I initially allocated £6 million over the three years to 2019 to support the development and roll-out of the National Integrated Autism Service across Cardiff and the Vale, Cwm Taf, Gwent and Powys. In March, I announced further funding of £7 million to enable all regions in Wales to develop an integrated service by 2018 and for all to be funded up to 2021.

Funding has been allocated to regional partnership boards through our Intermediate Care Fund. Each region is developing their local services to enhance, not replace, current provision and they will be working in partnership with existing services including third sector providers. I am pleased that the integrated service in Powys is now live and services in Cardiff and the Vale, Cwm Taf and Gwent will all be in place over the next few months. The remaining regions are beginning the development of their integrated services this year.

The Welsh Government values the vital work undertaken by the third sector but is not able to provide permanent funding to any organisation. Therefore I am not able to commit to the petition submitted by Aled Thomas about support for Autism Spectrum Connections Cymru.

We do though currently operate a grant scheme for third sector organisations working in the health and social care sector on an all-Wales basis. The Sustainable Social Services Third Sector Grant Scheme was introduced in 2016 and nearly £22 million of funding was awarded to 32 projects supporting a wide range of people with support needs. These include vulnerable children, young people and their families, looked after children and care leavers, older people, people with learning disabilities, physical and/or sensory disabilities and carers ensuring that every part of the community can benefit from the funding available. This grant scheme runs for three years until 2018-19. Should a follow-on grant scheme be agreed, then Autism Spectrum Connections Cymru would be able to submit an application should they meet the criteria for the grant.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jaw.' on the top line and 'Rebecca' on the bottom line.

Rebecca Evans AC/AM

Gweinidog Iechyd y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Social Services and Public Health

P-05-761 Demand Funding from the Welsh Government to Support Autism Spectrum Connections Cymru – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 16.06.17

Dear Senedd Petitions.

Reference: RE/00569/17

Thank you for your recent correspondence.

I am writing to you with a statement that consists of my views in light of the new correspondence from the Welsh Government regarding my petition: P-05-761.

The statement begins in the next paragraph:

Having read the Strategic Action Plan for autism and the proposed method of delivery, I do not see evidence that third sector providers have been sufficiently or effectively utilised.

In recent correspondence with Rebecca Evans AM, she had indicated that £13million of public money is to be spent on a National Integrated Autism Service. Rebecca Evans AM had previously intimated that the IAS would replace existing services, however, she now says that it will enhance existing local services including those provided by the third sector.

Autism Spectrum Connections Cymru provide a one stop shop service which provides support for over 500 adults and young people in South East Wales. I and many others have benefitted from this service greatly. I have accessed a whole range of services; 1:1 support, drop-ins, supported social groups, post-diagnostic sessions, employment workshops, employment support and tailored support for me as an individual with autism. If I may say, the other autism support providers have been sub-standard compared to Autism Spectrum Connections Cymru, or at least, they haven't been as specialised or effective on a day to day basis as any of the other autism support providers. I have previously struggled to access appropriate service and I value the work of this charity along with many others who have signed this petition.

From what I understand of the social services and well-being act, there is statutory responsibility for the Welsh Government and local authorities to engage in partnership with the third sector. I have asked Rebecca Evans AM to provide details of how the £13million allocated to the National Integrated Autism Service will fulfil this duty.

As a person living with autism and from speaking to many other autistic adults, I have not felt or been asked my opinion on what services we feel we need.

Rebecca Evans AM has stated that a scoping exercise was undertaken in 2015 to design new services for adults with autism in Wales. Nobody who I have been in contact with was consulted or have any knowledge of this scoping exercise.

It is unclear how the NIAS is going to enhance and support the existing service provided by Autism Spectrum Connections Cymru.

Rebecca Evans AM has made the point that Autism Spectrum Connections Cymru could apply for Sustainable Social Services Grant, however, if successful funding from them would not be forthcoming for at least two years. I feel it is unjust and wrong that funding cannot and will not be given to the invaluable service when there is £13million available specifically for Autism.

As such I and many others request that the Welsh Government effectively engage with and financially support Autism Spectrum Connections Cymru rather than replicate many of the services they already provide.

Yours Sincerely,

Aled Thomas.

Eitem 2.4

P-05-762 Symud Cynulliad Cymru o Gaerdydd

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Royston Jones, ar ôl casglu 53 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw am symud y Cynulliad Cenedlaethol o Gaerdydd i Aberystwyth er mwyn dechrau 'ail-gydbwysu' bywyd ac economi cenedlaethol Cymru.

Gwybodaeth ychwanegol:

Mae Caerdydd yn ffynnu, ac yn tyfu ar gyfradd esbonyddol, tra bod y rhan fwyaf o Gymru yn aros yn ei hunfan, sy'n ei gwneud yn glir nad yw'r model presennol Caerdydd/Cymru o ddatblygu economaidd yn gweithio ar gyfer 80 y cant o'r wlad.

Mae Caerdydd yn cael y gyfran fwyaf o fuddsoddiad a swyddi yn cael effaith andwyol ar weddill y wlad, ac er bod y duedd hon yn weladwy yn y degawdau sydd wedi mynd heibio, mae wedi ennill mwy o fomentwm a dod hyd yn oed yn fwy niweidiol er lles y genedl ers i Gynulliad Cenedlaethol Cymru eistedd am y tro cyntaf ym 1999.

Yn waeth na hynny, mae tystiolaeth gynyddol o lygredd; y math o lygredd sy'n anochel pan fo'r rheini sydd â dylanwad gwleidyddol a rheolaeth ar y pwrs cyhoeddus yn cyfarfod yn rheolaidd, mewn cyd-destunau cymdeithasol a chyd-destunau eraill, y rheini sy'n ceisio manteisio ar gysylltiadau o'r fath. Credwn, yn y byrdymor, mai'r ffordd hawsaf o wella'r anghydbwysedd anghynladwy a chynyddol hwn, a'r bygythiad cynyddol o lygredd, yw symud Cynulliad Cymru a'i hasiantaethau a'i hadrannau amrywiol y tu allan i Gaerdydd.

Byddai Aberystwyth yn leoliad delfrydol a chanolog ar gyfer y Cynulliad a'i staff cymorth. Gellid lleoli asiantaethau eraill o amgylch y wlad, oherwydd yng nghyfnod y rhyngryd a fideo-gynadledda, nid oes angen i weision sifil ac eraill weithio y drws nesaf i'w gilydd.

Byddai'r buddion i rai o'r rhannau o Gymru sydd wedi'u hesgeuluso fwyaf yn gwneud iawn yn fuan am y costau cychwynnol sy'n ymwneud â'r adleoliadau.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Dwyfor Meirionydd
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Symud Cynulliad Cymru o Gaerdydd

Y Pwyllgor Deisebau | 27 Mehefin 2017

Petitions Committee | 27 June 2017

Papur briffio gan y Gwasanaeth Ymchwil:

Rhif y ddeiseb: P-05-762

Teitl y ddeiseb: Symud Cynulliad Cymru o Gaerdydd

Testun y ddeiseb: Rydym yn galw am symud y Cynulliad Cenedlaethol o Gaerdydd i Aberystwyth er mwyn dechrau 'ail-gydbwysu' bywyd ac economi cenedlaethol Cymru.

Mae Caerdydd yn ffynnu, ac yn tyfu ar gyfradd esbonyddol, tra bod y rhan fwyaf o Gymru yn aros yn ei hunfan, sy'n ei gwneud yn glir nad yw'r model presennol Caerdydd/Cymru o ddatblygu economaidd yn gweithio ar gyfer 80 y cant o'r wlad.

Mae Caerdydd yn cael y gyfran fwyaf o fuddsoddiad a swyddi yn cael effaith andwyol ar weddill y wlad, ac er bod y duedd hon yn weladwy yn y degawdau sydd wedi mynd heibio, mae wedi ennill mwy o fomentwm a dod hyd yn oed yn fwy niweidiol er lles y genedl ers i Gynulliad Cenedlaethol Cymru eistedd am y tro cyntaf ym 1999.

Yn waeth na hynny, mae tystiolaeth gynyddol o lygredd; y math o lygredd sy'n anochel pan fo'r rheini sydd â dylanwad gwleidyddol a rheolaeth ar y pwrs cyhoeddus yn cyfarfod yn rheolaidd, mewn cyd-destunau cymdeithasol a chyd-destunau eraill, y rheini sy'n ceisio manteisio ar gysylltiadau o'r fath.

Credwn, yn y byrdymor, mai'r ffordd hawsaf o wella'r anghydbwysedd anghynladwy a chynyddol hwn, a'r bygythiad cynyddol o lygredd, yw symud Cynulliad Cymru a'i hasiantaethau a'i hadrannau amrywiol y tu allan i Gaerdydd.

Byddai Aberystwyth yn leoliad delfrydol a chanolog ar gyfer y Cynulliad a'i staff cymorth. Gellid lleoli asiantaethau eraill o amgylch y wlad, oherwydd yng nghyfnod y rhyngryd a fideo-gynadledda, nid oes angen i weision sifil ac eraill weithio y drws nesaf i'w gilydd.

Byddai'r buddion i rai o'r rhannau o Gymru sydd wedi'u hesgeuluso fwyaf yn gwneud iawn yn fuan am y costau cychwynnol sy'n ymwneud â'r adleoliadau. Mae parhau gyda'r trefniant

presennol yn condemnio Cymru i ddyfodol fel dinas-wladwriaeth, gyda'r holl fanteision yn mynd i Gaerdydd. Nid dyma'r dyfodol yr ydym am ei gael i Gymru.

Cefndir

Yn dilyn y refferendwm a gymeradwyodd ddatganoli ym mis Medi 1997, cymerwyd yn ganiataol y byddai'r Cynulliad newydd wedi'i leoli yn Neuadd y Ddinas, Caerdydd, o ystyried ei agosrwydd at adeiladau'r Goron, sef lleoliad y Swyddfa Gymreig.

Dechreuodd y trafodaethau ar 9 Hydref 1997 rhwng Cyngor Caerdydd a'r Swyddfa Gymreig, ond daethant i ben ar 24 Tachwedd pan wrthododd Llywodraeth y DU y fargen a gynigiwyd gan Gaerdydd. Ym mis Rhagfyr 1997, cyhoeddodd y Swyddfa Gymreig ddogfen ymgynghori a oedd yn awgrymu gwahanol leoliadau a cheisiadau i wahodd. Derbyniodd y Swyddfa Gymreig 24 o geisiadau ledled Cymru erbyn 31 Ionawr 1998. Ym mis Chwefror 1998, cyhoeddodd yr Ysgrifennydd Gwladol Ron Davies restr fer o bedwar lleoliad – tri yng Nghaerdydd ac un yn Guildhall Abertawe. Ym mis Ebrill, gwnaed y cyhoeddiad terfynol mai Bae Caerdydd fyddai'r lleoliad. Roedd disgwyl adeilad newydd, ond defnyddiwyd Tŷ Hywel yn lleoliad dros dro. Daeth y Pierhead hefyd yn rhan o ystâd y Cynulliad. Agorwyd drysau'r adeilad newydd – [y Senedd](#) – yn 2006.

Mae gan y Cynulliad hefyd [ganolfan wybodaeth yng Ngogledd Cymru](#) ym Mae Colwyn.

Ers 2007, mae gwahaniaeth rhwng y staff sy'n gweithio i'r Cynulliad a gyflogir gan **Gomisiwn y Cynulliad** a'r gweision sifil sy'n gweithio i **Lywodraeth Cymru**.

Daeth y Swyddfa Gymreig ym Mharc Cathays yn Bencadlys i Lywodraeth Cymru, ond ers hynny mae Llywodraeth Cymru wedi agor [swyddfeydd ledled Cymru](#). Mae gan Lywodraeth Cymru swyddfeydd yng Nghaerdydd, Caernarfon, Dolgellau, Cyffordd Llandudno, Wrecsam, Llandrindod, Y Drenewydd, Caerfyrddin, Hwlfordd, Aberdaugleddau, Abertawe, Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful, Nantgarw, Casnewydd, Trefforest, Bedwas a Chaerffili. Mae swyddfa hefyd wedi'i lleoli yn [Aberystwyth](#) lle mae'r rhan fwyaf o'r staff sy'n ymwneud ag amaethyddiaeth.

Camau gweithredu Llywodraeth Cymru

Mae Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi Adroddiad blynyddol ar Gyflwr yr Ystâd. Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth am niferoedd staff a gyflogir mewn gwahanol rannau o Gymru. Dyma'r niferoedd ar gyfer 2015/16:

Gogledd Cymru 522

Canolbarth Cymru 470

De-orllewin Cymru 452

De-ddwyrain Cymru 1,279

Caerdydd 2,647

Yn 2014, cyhoeddodd Swyddfa Archwilio Cymru [adroddiad](#) ar Strategaeth Leoli Llywodraeth Cymru. Roedd yr adroddiad hwn yn archwilio a yw Rhaglen y Strategaeth Leoli wedi cyflawni ei hamcanion mewn modd sy'n cynnig gwerth am arian. Daeth yr adroddiad i'r casgliad bod Llywodraeth Cymru wedi cyflawni amcanion y Strategaeth Leoli, ond bod ansicrwydd o ran y gwerth am arian yr eodd y Rhaglen yn ei gynnig. Er gwaethaf y ffaith bod Llywodraeth Cymru wedi creu'r adeiladau swyddfa newydd i'r ansawdd ddisgwyliedig ac o fewn costau'r contract, ychydig o ystyriaeth a roddwyd i opsiynau eraill o ran lleoliad, roedd diffyg amcangyfrif cadarn o ran costau'r rhaglen, ac nid yw graddau'r buddion parhaus sy'n deillio o'r Rhaglen bellach yn cael eu monitro.

Nodwyd yn yr adroddiad:

Amcan eglur Llywodraeth Cymru oedd cynyddu cyfran y staff a weithiai y tu allan i Gaerdydd, ond llesteiriwyd y gwaith o gynllunio'r gweithlu gan gyfyngiadau ar wybodaeth am niferoedd staff, y sylw cyfyngedig i opsiynau o ran adeiladau, ac amcangyfrif rhy isel o gostau'r Rhaglen.

Aed ymlaen i ddweud:

Mae'r Rhaglen wedi cynyddu canran y staff sy'n gweithio y tu allan i Gaerdydd, ond nid yw Llywodraeth Cymru wedi adleoli cymaint o weithwyr ag a fwriadwyd.

Camau gweithredu Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Trafododd Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Pedwerydd Cynulliad adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru ar [Strategaeth Leoli Llywodraeth Cymru yn 2014](#). Cafodd y Pwyllgor ei friffio gan Swyddfa Archwilio Cymru a chytunodd i ysgrifennu at Lywodraeth Cymru. Rhoddodd yr Ysgrifennydd Parhaol [ymateb manwl](#) i argymhellion Swyddfa Archwilio Cymru. Penderfynodd y Pwyllgor beidio â chynnal ymchwiliad i'r Strategaeth Leoli.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.

Mike Hedges AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Eich cyf:
Ein cyf: PO184/EJ/RR

14 Mehefin 2017

Annwyl Mike

Deiseb P-05-762 Symud Cynulliad Cymru o Gaerdydd

Diolch am eich llythyr dyddiedig 15 Mai 2017. Mae'r Llywydd wedi gofyn i Gomisiwn y Cynulliad ystyried cynnwys y llythyr a rhoi ein barn ar y mater hwn i'r Pwyllgor Deisebau.

Fel Comisiwn, rydym yn cydnabod pa mor bwysig yw cael sefydliadau cenedlaethol mewn lleoliadau ledled Cymru, er mwyn sicrhau bod ffyniant economaidd a chyfleoedd cyflogaeth yn cael eu gwasgaru ar draws y genedl.

Mae pob un o Gomisiynwr y Cynulliad yn rhannu'r egwyddor hon. Rydym yn derbyn bod yn rhaid i ni bob amser chwilio am ffyrdd newydd o estyn allan i bobl Cymru ac mi fyddwn yn ystyried opsiynau ar gyfer cynnal mwy o fusnes y Cynulliad mewn rhannau eraill o Gymru.

Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru swyddfa ym Mae Colwyn, yn ogystal â Bae Caerdydd. Efallai y bydd y deisebydd yn ymwybodol hefyd fod y sefydliad yn cynnal gwaith helaeth er mwyn ymgysylltu â chymunedau ym mhob rhan o'r genedl, a'n bod yn cyflogi swyddogion yn y gorllewin a'r gogledd i'r perwyl hwnnw. At hynny, rydym wedi datblygu strategaeth newydd ar gyfer ymgysylltu â phobl ifanc i ategu ein darpariaeth bresennol o ran addysg. Mae'r strategaeth newydd wedi ehangu cwrdd y gwaith hwn ac rydym wedi creu rhaglen ar gyfer

ymgysylltu â chymunedau, Senedd@, ac mae Senedd y DU yn y broses o fabwysiadu'r rhaglen honno.

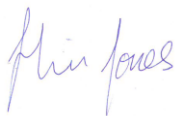
Mae cyfrifoldebau Llywodraeth Cymru yn cynnwys datblygu economaidd, ac mae ganddi swyddfeydd yng Nghaerdydd, Caernarfon, Cyffordd Llandudno, Wrecsam, Aberystwyth, Llandrindod, y Drenewydd, Caerfyrddin, Aberdaugleddau, Abertawe, Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful, Nantgarw, Casnewydd, Trefforest, Bedwas a Chaerdydd.

Fodd bynnag, mae'n briodol ym marn y Comisiwn mai prif leoliad senedd Cymru yw ein prifddinas, Caerdydd, a bod adeilad y Senedd yn ennill ei blwy fel cartref democratiaeth Cymru - ymhlith pobl Cymru a thu hwnt. Felly, ni fyddem yn dewis symud ein senedd i fan arall.

Gan gyfeirio at rai o'r pryderon a fynegwyd gan Mr Jones, mae'r Cynulliad Cenedlaethol, wrth gwrs, yn gyfrifol am graffu ar benderfyniadau Llywodraeth Cymru ynghylch ei pholisïau a'r broses o'u rhoi ar waith, ei chyfrifoldeb i gynrychioli *holl* ddinasyddion a chymunedau Cymru, ac, yn wir, y ffordd y mae'n gwario ei harian. Mae'r Aelodau yn cael cyfle yn rheolaidd i graffu ar Ysgrifenyddion y Cabinet o ran eu penderfyniadau ynghylch buddsoddi a chreu swyddi, ac o ran eu hymddygiad yn gyffredinol.

Mae'r deisebydd hefyd yn cyfeirio at "dystiolaeth gynyddol o lygredd" ond nid yw testun y ddeiseb yn cynnig unrhyw sail i gefnogi'r haerriad hwn. Mae gan Gomisiwn y Cynulliad weithdrefnau ar waith i ystyried unrhyw honiadau penodol pe bai unrhyw un am wneud cwyn.

Yn gywir

Elin Jones AC, Llywydd a Chadeirydd y Comisiwn
Suzy Davies AC, Comisiynydd y Cynulliad
Caroline Jones AC, Comisiynydd y Cynulliad
Adam Price AC, Comisiynydd y Cynulliad
Joyce Watson AC, Comisiynydd y Cynulliad

Eich cyf/Your ref: P-05-762

David Rowlands AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Ty Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1NA

SeneddDeisebau@cynulliad.cymru

22 Mehefin 2017

Annwyl David,

Rwy'n ysgrifennu mewn ymateb i llythyr y cyn-Gadeirydd dyddiedig 15 Mai yn gofyn am fy marn ar ddeiseb yn galw am symud y Cynulliad Cenedlaethol o Gaerdydd i Aberystwyth

Gan fod y ddeiseb yn ymwneud â Chynulliad Cenedlaethol Cymru, mae hyn yn fater i'r Comisiwn ac rwy'n deall bod y Llywydd wedi ymateb i chi ar hyn.

Rydym fel Llywodraeth Cymru yn cael ein harwain gan ein Strategaeth Leoli sydd wedi trawsnewid y Llywodraeth o sefydliad wedi ei leoli yng Nghaerdydd yn unig i un sydd wedi ei wasgaru ar draws Cymru, gan gynnwys Aberystwyth, Caerdydd, Caernarfon, Cyffordd Llandudno, Wrecsam, Llandrindod, Drenwydd, Caerfyrddin, Aberdaugleddau, Abertawe, Pen-y-bont ar Ogwr, Merthyr Tudful, Nantgarw, Casnewydd, Trefforest, Bedwas a Chaerdydd.

Yn gywir,

CARWYN JONES

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
YP.PrifWeinidog@llyw.cymru • ps.firstminister@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 2.5

P-05-764 Gwell Gwasanaethau Iechyd Meddwl ar gyfer Oedolion

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Megan Tudor, ar ôl casglu 84 o lofnodion ar-lein.

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i wella'r driniaeth a roddir i oedolion mewn gwasanaethau iechyd meddwl gan ganolbwyntio'n benodol ar wella gwasanaethau yn y gymuned, fel y Timau Iechyd Meddwl Cymunedol, adrannau damweiniau ac achosion brys, gwasanaethau i gleifion mewnol a gwasanaethau ambiwlans.

Yn rhy aml, mae'r gwasanaethau iechyd meddwl wedi siomi oedolion. Mae'n warthus meddwl bod miloedd o oedolion bob dydd yn cael eu troi o'r neilltu pan fyddant yn crefu am gymorth. Cael eich derbyn i'r ysbyty a'ch asesu'n gyflym gan seiciatrydd sy'n dweud y dylech 'wneud rhywbeth i dynnu'ch sylw oddi wrth eich problemau, a byddwch yn iawn' a chael eich anfon adref.

Rwy'n deall y bu toriadau mawr i'r gwasanaethau hyn dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, ond a dweud yn gwir mae'n annerbyniol. Ni ddylid rhoi pris ar iechyd meddwl rhywun. Dylid rhoi gofal o'r un lefel i iechyd meddwl ag i iechyd corfforol.

Pam mae mwy o gefnogaeth ar gyfer plant sy'n dioddef o iechyd meddwl? Mae cymorth ar gael i blant ar ôl iddynt gael eu derbyn i'r ysbyty, ond nid oes dim ar gyfer oedolion. Efallai y gwneir addewidion y byddant yn derbyn cymorth gan wasanaethau penodol, ond mae'r addewidion yn mynd i'r gwellt yn gyflym. Rwy'n ffieiddio at y straeon erchyll rwyf wedi'u clywed gan bobl yn y system. Rwyf wedi gweld dros fy hun y diffyg gofal ar gyfer oedolion sy'n dioddef o iechyd meddwl gwael. Mae angen i hyn newid ac mae angen iddo newid yn gyflym. Nid wyf yn fodlon sefyll o'r neilltu mwyach a gwyllo hyn yn digwydd.

Rwyf am weld newidiadau enfawr yn y ffordd y mae cleifion sy'n oedolion yn cael triniaeth a chymorth. Dylai pob gwasanaeth gydlyn â'i gilydd i ddarparu'r gofal gorau posibl. Ar hyn o bryd mae'r trefniadau cyfathrebu rhwng gwasanaethau yn ddiffygiol, gan adael y claf heb gefnogaeth. Os oes angen gwasanaethau brys ar gleifion, mae angen i rywfaint o gymorth dilynol fod ar gael pan fyddant yn dychwelyd adref. Mae'r rhan fwyaf o'r gwasanaethau ar agor rhwng 9am a 5pm, ond nid yw iechyd meddwl yn diflannu am 5pm ac mae angen mwy o gymorth hygyrch ar ôl yr oriau arferol. Rwyf am weld mwy o ofal gan staff hefyd. Efallai eu bod wedi cael yr

hyfforddiant sy'n ofynnol ar gyfer eu swydd ond nid oes empathi a pharch i'w gweld yn unman. Mae'n bryd i bethau newid.

Gwybodaeth ychwanegol:

lawn, beth am sgwrsio.

Gall iechyd meddwl fod yn dipyn o bwnc tabŵ o hyd, ond arhoswch gyda mi am funud. Rwyf am i chi ddychmygu teimlo'n hollol ar goll, yn wag ac heb reswm i fyw. Rydych am i'r boen ddod i ben felly rydych chi'n cymryd cam anoddaf eich bywyd; rydych yn gofyn am help. Yr unig beth rydych chi ei eisiau yw i rywun gydnabod pa mor ddrwg yw eich poen a gwneud iddo ddiflannu.

Mae'r meddygon / parafeddygon / heddlu / seiciatrydd yn dweud wrthy ch nad yw'n 'ddim byd i boeni amdano, rhaid eich bod chi'n cael diwrnod gwael ac mae hynny'n beth arferol'. Y gwir yw ei fod yn fwy na dim ond diwrnod gwael, rydych chi wedi methu â dianc o'r lle tywyll hwn ers llawer mwy na hynny. Nid ydynt yn gwrando, rydych chi'n mynd adref ac er nad oeddech yn meddwl ei bod yn bosibl, rydych chi'n teimlo'n waeth nag oeddech cyn gofyn am help.

NID DYMA SUT DYLAI PETHAU FOD! Dylai'r cymorth a'r gefnogaeth fod ar gael yn rhwydd i'r rhai sydd eu hangen, ond nid felly y mae hi a dyna beth y mae angen ei newid. Os bydd y ddeiseb hon yn gweithio, gallai achub miloedd o fywydau bob dydd. Dangoswch eich cefnogaeth trwy lofnodi'r ddeiseb hon a'i rhannu. Mae'n rhaid i bethau newid.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Sir Drefaldwyn
- Canolbarth a Gorllewin Cymru

Papur Briffio ar gyfer y Pwyllgor Deisebau

Rhif y ddeiseb: [P-05-0764](#)

Teitl y ddeiseb: **Gwell Gwasanaethau Iechyd Meddwl ar gyfer Oedolion**

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i wella'r driniaeth a roddir i oedolion mewn gwasanaethau iechyd meddwl gan ganolbwyntio'n benodol ar wella gwasanaethau yn y gymuned, fel y Timau Iechyd Meddwl Cymunedol, adrannau damweiniau ac achosion brys, gwasanaethau i gleifion mewnol a gwasanaethau ambiwlans.

Yn rhy aml, mae'r gwasanaethau iechyd meddwl wedi siomi oedolion. Mae'n warthus meddwl bod miloedd o oedolion bob dydd yn cael eu troi o'r neilltu pan fyddant yn crefu am gymorth. Cael eich derbyn i'r ysbyty a'ch asesu'n gyflym gan seiciatrydd sy'n dweud y dylech 'wneud rhywbeth i dynnu'ch sylw oddi wrth eich problemau, a byddwch yn iawn' a chael eich anfon adref.

Rwy'n deall y bu toriadau mawr i'r gwasanaethau hyn dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, ond a dweud yn gwir mae'n annerbyniol. Ni ddylid rhoi pris ar iechyd meddwl rhywun. Dylid rhoi gofal o'r un lefel i iechyd meddwl ag i iechyd corfforol.

Pam mae mwy o gefnogaeth ar gyfer plant sy'n dioddef o iechyd meddwl? Mae cymorth ar gael i blant ar ôl iddynt gael eu derbyn i'r ysbyty, ond nid oes dim ar gyfer oedolion. Efallai y gwneir addewidion y byddant yn derbyn cymorth gan wasanaethau penodol, ond mae'r addewidion yn mynd i'r gwellt yn gyflym. Rwy'n ffieiddio at y straeon erchyll rwyf wedi'u clywed gan bobl yn y system. Rwyf wedi gweld dros fy hun y diffyg gofal ar gyfer oedolion sy'n dioddef o iechyd meddwl gwael. Mae angen i hyn newid ac mae angen iddo newid yn gyflym. Nid wyf yn fodlon sefyll o'r neilltu mwyach a gwyllo hyn yn digwydd.

Rwyf am weld newidiadau enfawr yn y ffordd y mae cleifion sy'n oedolion yn cael triniaeth a chymorth. Dylai pob gwasanaeth gydlyn â'i gilydd i ddarparu'r gofal gorau posibl. Ar hyn o bryd mae'r trefniadau cyfathrebu rhwng gwasanaethau yn ddiffygiol, gan adael y claf heb gefnogaeth. Os oes angen gwasanaethau brys ar gleifion, mae angen i rywfaint o gymorth dilynol fod ar gael pan fyddant yn dychwelyd adref. Mae'r rhan fwyaf o'r gwasanaethau ar agor rhwng 9am a 5pm, ond nid yw iechyd meddwl yn diflannu am 5pm ac mae angen mwy o gymorth hygyrch ar ôl yr oriau arferol. Rwyf am weld mwy o ofal gan staff hefyd. Efallai eu bod wedi cael yr hyfforddiant sy'n ofynnol ar gyfer eu swydd ond nid oes empathi a pharch i'w gweld yn unman. Mae'n bryd i bethau newid.

Y cefndir i'r polisi

Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010

Nod [Mesur Iechyd Meddwl \(Cymru\) 2010](#) oedd sicrhau mynediad cynharach a haws i wasanaethau ar gyfer pobl sydd â phroblemau iechyd meddwl er mwyn helpu i atal y datblygiad o symptomau mwy difrifol. Mae hyn wedi cynnwys:

- sefydlu gwasanaethau cymorth iechyd meddwl sylfaenol lleol (LPMHSS) i wella mynediad i wasanaethau iechyd meddwl mewn lleoliadau gofal sylfaenol;
- cryfhau gwaith cynllunio gofal a thriniaeth i bobl â phroblemau iechyd meddwl mewn gofal eilaidd;
- darparu mynediad haws yn ôl i ofal/triniaeth i gleifion sy'n oedolion pan fyddant wedi'u rhyddhau o wasanaethau iechyd meddwl eilaidd;
- ymestyn y categorïau o gleifion sydd â hawl i eiriolaeth iechyd meddwl annibynnol.

Roedd y Mesur hefyd yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i adolygu sut y gweithredir y Mesur. Cafodd [Adroddiad Terfynol y Ddyletswydd i Adolygu](#) ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr 2015. Roedd yr adroddiad yn cynnwys argymhellion i ddiwygio'r ddeddfwriaeth a'r ffordd mae'n gweithredu gan gynnwys:

- ymestyn y categorïau o weithwyr iechyd proffesiynol sy'n gallu cynnal asesiadau LPMHSS ac yn dod yn gydgyssylltwyr gofal;
- diwygio Rhan 3 o'r Mesur i sicrhau nad oes terfyn oedran o ran y gallu i wneud cais am ailasesiad o iechyd meddwl neu ymestyn y gallu i wneud cais am ailasesiad i bobl a enwir gan y claf;
- gosod gofynion adrodd ar fyrddau iechyd ynghylch boddhad cleifion, canlyniadau, a gwella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o wasanaethau o dan y Mesur, yn enwedig ymysg cleifion a meddygon teulu;
- dylai gweithgor ystyried gwella ffurf a chynnwys cynllunio gofal a thriniaeth. Dylai hefyd edrych ar gryfhau'r canllawiau ar gymhwysedd i gydgyssylltu gofal ac ar y rhyngwyneb rhwng gofal sylfaenol ac eilaidd.

Roedd y Mesur hefyd yn destun [craffu ar ôl deddfu](#) gan Bwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol y Pedwerydd Cynulliad (2014/15).

Yn ei ymateb i'r Pwyllgor Deisebau (dyddiedig 11 Mehefin 2017), nododd **Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon** fod gostyngiad mewn amseroedd aros ar gyfer asesiad a thriniaeth iechyd meddwl.

with the introduction of the Mental Health (Wales) Measure 2010 we set targets that 80% of people should have a mental health assessment by a local primary mental health support service (LPMHSS) within 28 days of a referral. (...). In December 2016, more than 85% of people were seen for an assessment within 28 days, compared to just over 60% in December 2013. In addition, 77% of

therapeutic interventions were started within 28 days following an assessment last December, compared to around 63% in December 2013.

Law yn Llaw at Iechyd Meddwl

Mae'r Mesur Iechyd Meddwl yn ategu strategaeth 10 mlynedd Llywodraeth Cymru i wella iechyd meddwl a lles, [Law yn Llaw at Iechyd Meddwl](#) (a gyhoeddwyd yn 2012). Cyhoeddwyd [cynllun cyflawni ar gyfer 2016-2019](#), yr ail o dri chynllun, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2016. Mae'r cynllun cyflawni yn nodi nifer o feysydd blaenoriaeth, gan gynnwys y canlynol ynghylch mynediad i wasanaethau ac ansawdd y gwasanaethau hynny:

Maes blaenoriaeth 3 – Mae gwasanaethau'n diwallu anghenion holl boblogaeth amrywiol Cymru.

Maes blaenoriaeth 4 – Mae pobl sydd â phroblemau iechyd meddwl, eu teuluoedd a'u gofalwyr yn cael eu trin ag urddas a pharch.

Maes blaenoriaeth 8 – Mae gwasanaethau priodol ac amserol, sy'n seiliedig ar dystiolaeth, ar gael i bobl sydd â phroblemau iechyd meddwl. Mae nifer o nodau yn y maes hwn yn berthnasol i'r materion a nodwyd yn y ddeiseb, gan gynnwys:

- sicrhau bod lles meddyliol yn cael yr un flaenoriaeth â lles corfforol wrth ddatblygu a darparu gwasanaethau;
- sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus a'r trydydd sector yn gweithio gyda'i gilydd mewn modd integredig;
- sicrhau bod cysylltiadau cryf rhwng gofal sylfaenol ac iechyd meddwl;
- sicrhau bod gwasanaethau amserol a phriodol ar gael i'r rhai sy'n cael eu cadw mewn mannau diogel.

Y Byrddau Partneriaeth yn genedlaethol ac yn lleol sy'n gyfrifol am weithredu'r cynllun cyflawni, gyda chynnydd yn cael ei adrodd yn gyhoeddus drwy adroddiadau blynyddol a lunnir gan Lywodraeth Cymru, a Chynlluniau Tymor Canolig Integredig byrddau iechyd lleol/Ymddiriedolaethau'r GIG.

Gofal argyfwng

Mae elusen iechyd meddwl [Mind Cymru](#) yn dweud bod anghydraddoldeb mynediad i ofal argyfwng iechyd meddwl ledled Cymru, gyda'r opsiynau gofal a'r oriau sydd ar gael yn amrywio'n sylweddol.

Mae'r [concordat gofal argyfwng iechyd meddwl](#) aml-asiantaeth (y cytunwyd arno rhwng Llywodraeth Cymru a'r heddlu, y GIG, llywodraeth leol a phartneriaid yn y sector gwirfoddol) yn ceisio gwella gofal a chymorth i bobl sy'n profi argyfwng iechyd meddwl, neu sydd mewn perygl o brofi'r argyfwng, a lleihau'r defnydd o leoliadau amhriodol (fel yn nalfa'r heddlu). Mae cynllun gweithredu Law yn Llaw at Iechyd Meddwl yn ei gwneud yn ofynnol i bob partner sicrhau eu bod yn dilyn egwyddorion y Concordat erbyn mis Mawrth 2017. (Yn ogystal, mae

Deddf Plismona a Throsedd 2017 yn diwygio Deddf Iechyd Meddwl 1983 i wahardd y defnydd o gelloedd yr heddlu fel lle diogel i bobl o dan 18 oed ac yn gosod cyfyngiadau newydd ar eu defnydd i oedolion).

Deddf Iechyd Meddwl 1983

Mae'r trefniadau ar gyfer cadw/trin cleifion â phroblemau iechyd meddwl yn orfodol wedi'u nodi yn Neddf Iechyd Meddwl 1983. Mae [cod ymarfer Cymru Deddf Iechyd Meddwl 1983](#) (diwygiwyd 2016) yn rhoi rhagor o wybodaeth am gyfrifoldebau gweithwyr proffesiynol perthnasol o dan y Ddeddf, a hawliau cleifion a'u gofalwyr. Mae'n cynnwys yr hawl i gael gwasanaethau ôl-ofal ar ôl cael eu rhyddhau o'r ysbyty, er enghraifft. Mae [gwefan Mind Cymru](#) yn rhoi rhagor o gyngor am hawliau pobl i dan Ddeddf Iechyd Meddwl.

Mae **ymateb Ysgrifennydd y Cabinet** yn nodi bod gwariant iechyd meddwl yng Nghymru wedi'i glustnodi, a bod mwy yn cael ei wario ar wasanaethau iechyd meddwl nag unrhyw faes gwasanaeth arall yn y GIG.

We have increased spending each year since the ring-fence was introduced, including £22 million over the last two years which includes more than £3 million a year for psychological therapies for adults. We have announced an additional £20 million this year, taking the total mental health budget for Wales to £629m, compared to £510 million in 2010-11.

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref VG/01275/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

11 June 2017

Dear Mike

Thank you for your letter of 22 May regarding Petition P-05-764 from Megan Tudor on Better Mental Health Services for Adults.

I note the issues raised in the petition in respect of adult mental health services.

Regarding the budget for mental health, spending on mental health in Wales is protected by a ring-fence and we spend more on mental health services than any other part of the NHS. We have increased spending each year since the ring-fence was introduced, including £22 million over the last two years which includes more than £3 million a year for psychological therapies for adults. We have announced an additional £20 million this year, taking the total mental health budget for Wales to £629m, compared to £510 million in 2010-11.

Regarding the need for more community services, with the introduction of the Mental Health (Wales) Measure 2010 we set targets that 80% of people should have a mental health assessment by a local primary mental health support service (LPMHSS) within 28 days of a referral. We have since seen a fall in mental health waiting times. In December 2016, more than 85% of people were seen for an assessment within 28 days, compared to just over 60% in December 2013. In addition, 77% of therapeutic interventions were started within 28 days following an assessment last December, compared to around 63% in December 2013.

The Welsh Government has also worked closely with other key agencies including the police, ambulance service and the third sector to introduce a Crisis Care Concordat for Wales. The introduction of the Concordat has led to a dramatic fall in the number of people in a mental health crisis being detained in police custody.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

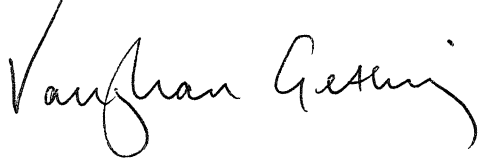
Tudalen y pecyn 76

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Further information on our current priorities for mental health in Wales can be found in the 2016-19 Delivery Plan for *Together for Mental Health*, our 10-year mental health strategy for Wales.

I hope this is helpful.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, reading "Vaughan Gething". The signature is written in a cursive style with a large initial 'V' and a long, sweeping tail.

Vaughan Gething AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

Eitem 3.1

P-04-472 Gwnewch y Nodyn Cyngor Technegol Mwynau yn ddeddf

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i wneud y Nodiadau Canllaw Nodyn Cyngor Technegol Mwynau, yn arbennig y rheini'n ymwneud â chlustogfa 500 metr o amgylch gweithfeydd brig, yn orfodol yn neddfau cynllunio Cymru.

Gwybodaeth ychwanegol: Ar 20 Ionawr 2009, cyflwynodd Jane Davidson, y Gweinidog Amgylchedd, nodiadau canllaw Cyngor Technegol Mwynau Glo (MTAN) a oedd newydd eu cyhoeddi, ar gyfer Cymru, a nododd: “.. bydd y Nodyn Cyngor Technegol Mwynau Glo yn cyflawni'r addunedau (yn 2008) i gyflwyno Aseidiadau Effaith ar Iechyd ar gyfer ceisiadau glo, ynghyd â chlustogfeydd, a gyda phwyslais ar weithio'n agos â chymunedau lleol. Mae'n ailddatgan yr ymrwymiad (yn 2008) i glustogfa 500m.” Yn 2009 nid oedd gan Lywodraeth Cymru'r pŵer i wneud ei chanllawiau cynllunio yn ddeddf. Mae ganddi'r pŵer bellach

Prif ddeisebydd: Dr John Cox

Ysytiriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 16 Ebrill 2013

Nifer y llofnodion: 680. Casglwyd deiseb gysylltiedig 330 o lofnodion

Lesley Griffiths AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Could be more Eich cyf/Your ref P-04-575 & P-04-472
Ein cyf/Our ref LG/00973/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

May 2017

Dear Mike

Thank you for your letter of 17 May regarding petition P-04-472 Make the MTAN Law and petition P-04-575 Call in All Opencast Mining Applications.

My officials are currently working on revising Planning Policy Wales (PPW) and as part of this we will be revising our planning policy on coal. Any proposed changes to national planning policy will be the subject of a public consultation exercise.

I am currently expecting a 12 week consultation on the revisions to PPW to be undertaken early next year.

Regards
Lesley

Lesley Griffiths AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 79

Eitem 3.2

P-04-575 Galw i Mewn Pob Cais Cynllunio ar Gyfer Cloddio Glo Brig

Manylion:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i alw i mewn pob cais cynllunio ar gyfer cloddio glo brig dros gyfnod o ddeg mlynedd neu sydd dros 350 hectar o faint gan fod goblygiadau'r datblygiadau hyn yn bellgyrhaeddol ac yn hirsefydlog gydag effeithiau y tu hwnt i'r ardal leol.

Prif ddeisebydd United Valleys Action Group

Ysytirwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 15 Gorffennaf 2014

Nifer y llofnodion: 130 – Casglodd ddeiseb gysylltiedig a oedd yn ymwneud â chais cynllunio penodol dros 6500 o lofnodion

Lesley Griffiths AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Could be more Eich cyf/Your ref P-04-575 & P-04-472
Ein cyf/Our ref LG/00973/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

May 2017

Dear Mike

Thank you for your letter of 17 May regarding petition P-04-472 Make the MTAN Law and petition P-04-575 Call in All Opencast Mining Applications.

My officials are currently working on revising Planning Policy Wales (PPW) and as part of this we will be revising our planning policy on coal. Any proposed changes to national planning policy will be the subject of a public consultation exercise.

I am currently expecting a 12 week consultation on the revisions to PPW to be undertaken early next year.

Regards
Lesley

Lesley Griffiths AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 81

**P-04-575 Call in All Opencast Mining Planning Applications –
Correspondence from the Petitioner to the Committee, 20.06.17**

Response to Ministers second letter for Petitions Committee

In response to the Ministers submission dated 26th may 2017, where the Minister again quotes that Planning Policy Wales (PPW) is being revised next year, UVAG stands by the petition of 6500+ signatures to ‘call in’ all opencast mines over 10 years or 350 hectares in size.

The issue of opencast mining is so concerning in its present state with several large opencast mining operations either shelved or so called mothballed that could lead them all being abandoned leaving a massive legacy for restoration that falls on the Local Authorities or the Welsh Government, for this reason alone it should not be the Local Authorities but the Welsh Government that should be the decision makers on large opencast mining planning applications.

There are more large opencast mining operations working in Wales at the moment that could be shelved or mothballed the Welsh Government needs to ensure these schemes are completed with the company’s commitment to the restoration of the sites before any other opencast application is even considered.

UVAG would like the petition to progress to the Plenary for ALL Assembly Members to debate with the view of having the petition implemented.

Terry Evans UVAG

P-05-743 Rhowch Derfyn ar Fasnachu Anifeiliaid Anwes Egsotig yng Nghymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan David Sedley ar ôl casglu 222 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i gymryd camau gweithredu yn erbyn masnachu mewn anifeiliaid egsotig sy'n cael eu dal a'u magu ar gyfer y fasnach anifeiliaid anwes yng Nghymru. Dylai hefyd wahardd trwyddedu pob busnes sydd ynghlwm â'r fasnach ddinistriol, greulon ac anfoesegol hon, gydag eithriadau clir ar gyfer canolfannau achub a chanolfannau achub trwyddedig.

Rydym hefyd yn annog Llywodraeth Cymru i ddilyn esiampl Llywodraeth yr Alban, sydd wedi ymrwymo i adolygu masnachu a mewnfario anifeiliaid egsotig ar gyfer y fasnach anifeiliaid anwes yn yr Alban ym mis Chwefror 2015, dan arweiniad Ysgrifennydd y Cabinet dros Faterion Gwledig a'r Amgylchedd. Er mwyn i Gymru gael ei chymryd o ddifrif yn y gymuned gadwraeth fyd-eang, rydym o'r farn na allwn gael ein gweld yn caniatáu i'r fasnach hon barhau yn ein gwlad ein hunain. Mae hyn yn amlygu pryderon Cymdeithas Milfeddygon Prydain (BVA), y Federation of Veterinarians of Europe (FVE) a'r RSPCA. Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod unrhyw newidiadau a gaiff eu gwneud i raglen Cymunedau yn Gyntaf yn gwarchod Canolfan Ieuenctid Forsythia rhag cael ei gau.

Gwybodaeth ychwanegol

Mae anifeiliaid fel mwncïod, 'meerkats', ymlusgiaid a chrwbanod yn anifeiliaid gwyllt sy'n perthyn i'w cynefin naturiol, ac ni ddylent fod mewn cewyll a thanciau gwydr yng nghartref rhywun. Caiff dros 1000 o rywogaethau o famaliaid, adar, infertebratau, ymlusgiaid, amffibiaid a physgod eu magu a'u dal ar gyfer y fasnach anifeiliaid anwes egsotig. Ein dadl ni yw mai dim ond yn eu cynefinoedd naturiol y gellir bodloni anghenion cymdeithasol, corfforol ac ymddygiadol cymhleth yr anifeiliaid hyn. Hefyd, ceir tystiolaeth gref sy'n cysylltu'r fasnach mewn anifeiliaid egsotig â dinistrio cynefinoedd a difodiant rhywogaethau yn y gwyllt. Ochr yn ochr â dioddefaint anifeiliaid o'r fath wrth deithio – gan gynnwys llawer o gofnodion am farwolaethau – gall anifeiliaid ifanc dyfu i fod yn oedolion peryglus a all fynd dros

ben llestri mewn amgylcheddau domestig nad ydynt yn addas i fodloni eu hanghenion lles am fwy o le a bwyd.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Gorllewin Abertawe
- Gorllewin De Cymru

Lesley Griffiths AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-743
Ein cyf/Our ref LG/01005/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

6 June 2017

Dear Mike

Thank you for your letter of 25 April regarding Petition P-05-743 – End the Exotic Pet Trade in Wales. You have written to seek my views on questions raised by the petitioner, David Sedley.

Officials regularly engage with their counterparts in the Scottish Government and Defra. In my letter to you in February this year, I said I was aware of the Scottish review and proposals to overhaul the licensing of animal establishments, including pet shops, in England. Defra published a 'Review of Animal Establishments Licensing in England – Next Steps' in February 2017 which considers pet sales and the care of exotic animals. I await the findings of the Scottish review and officials continue to engage with Defra colleagues as to their future intentions.

There are no plans, currently, to regulate the sale of exotic pets. No person may keep any dangerous wild animal (including many primates) without first obtaining a licence, under the Dangerous Wild Animals Act 1976, from their Local Authority. Under this Act Local Authorities inspect premises, and as part of the inspection, consider welfare requirements. All zoos in Wales, and a number of smaller 'mobile animal exhibits', which display exotic animals, are licensed under the Zoo Licensing Act 1981. All licensed premises are inspected regularly and the welfare of the animals is at the forefront of these inspections.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 85
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

In October 2016, RSPCA Cymru issued a briefing document calling for a ban on keeping primates as pets. Officials met with RSPCA Cymru representatives in February to discuss this matter and await information on the level of ownership of primates in Wales. Further meetings on this subject, and the keeping of other exotic species, will take place with RSPCA Cymru and others.

RSPCA Cymru recently launched its 'Delivering for a Decade: 10 years of the Animal Welfare Act in Wales: 2007–2017' and amongst its future priorities is a ban on keeping primates as pets or, if it is not achievable, for the Welsh Government to issue a code of practice on keeping primates as pets. The Welsh Government is committed to updating the existing animal welfare codes of practice and identifying new species-specific codes to introduce in Wales. The development of a code on primates will be considered in discussions with stakeholders.

Regards
Lesley

Lesley Griffiths AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

P-04-576 Caniatáu i Blant yng Nghymru Gael Gwyliau Teuluol yn Ystod Tymor yr Ysgol

Manylion:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i adolygu'r canllawiau i Awdurdodau Lleol o ran penaethiaid ysgolion yn gallu awdurdodi absenoldeb ar gyfer gwyliau teuluol yn ystod y tymor. Mae llawer o deuluoedd o gefndiroedd tlawd, na allant fforddio mynd ar wyliau yn ystod y tymor, oherwydd bod gwyliau tua 60% yn ddrutach yn ystod y cyfnod gwyliau. Hefyd, mae llawer o deuluoedd lle mae'r rhieni yn gweithio yn methu cymryd amser i ffwrdd yn ystod gwyliau'r ysgol. Gall gwyliau fod yn hynod o addysgiadol, a rhoi ymwybyddiaeth i'r plant o'r byd y maent yn byw ynddo.

Prif ddeisebydd Bethany Walpole-Wroe

Ysytirwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 15 Gorffennaf 2014

Nifer y llofnodion: 1008 – – Casglodd ddeiseb gysylltiedig dros 10,300 o lofnodion.

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-04-576
Ein cyf/Our ref KW/00844/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

5 June 2017

Dear Mike

Thank you for your letter of 24 May providing further evidence from the petitioner about holidays in term time and seeking details on the timescale for the independent evaluation of fixed penalty notices. I am grateful for the Committee's continued interest in this matter.

The independent evaluation on fixed penalty notices is currently underway and is due to be completed in the autumn. The outcome of the evaluation will feed into future decisions for any need for changes to current policy and practice that are planned for the wider attendance review which will be completed towards the end of the year. I will let you know the outcome of this work when it becomes available. I appreciate the further evidence provided by the petitioner and I have asked that this is considered as part of the review.

Yours sincerely

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 88
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-04-576 Allow Children in Wales to Have a Family Holiday During Term Time – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 14.06.17

Thank you,

There seems to be a great deal of misunderstanding about our campaign, clearly this committee have not read all our previous evidence put before the original committee, from the previous assembly. All we are asking is that the consortia stop interfering, with Headteachers doing their jobs, and that when the consortia do interfere, the Welsh Assembly upholds its own laws that are already in place. The law states that parents have the right to ask for a 'term time holiday', this is at present being denied in most Welsh Schools, because of the direct pressure being put on Head teachers by the consortia.

All schools should have a holiday request form

All Head teachers should have the 'H' code to use at their discretion, in order to allow it, if after individual consideration they feel that it would be appropriate to do so.

In removing the forms and the 'H' code the consortia are contravening Welsh law, we want this stopped.

If it is not stopped that proves that the Welsh Assembly are not in control of Education in Wales, if this is the case are you in control of anything else, or is the whole thing a scam?

I REPEAT, WE DO NOT WANT THE LAW CHANGED, WE WANT IT UPHELD.

I really do not see what is difficult to understand about this, and hope I have made it simple enough for you to grasp

Beth Walpole-Wroe

Eitem 3.5

P-04-606 Sicrhau bod ysgolion yn defnyddio eu pwerau statudol o dan reoliad 7 o Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 heb unrhyw ymyrraeth neu ragfarn.

Manylion

Gofynnwn i Gynulliad Cenedlaethol Cymru sicrhau bod ysgolion yn rhydd i ddefnyddio eu pwerau statudol o dan reoliad 7 o Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 heb ymyrraeth gan gyrff fel awdurdodau lleol a chonsortia addysg rhanbarthol, a heb fgythiad o gael eu cosbi drwy'r prosesau arolygu ysgolion, dyfarniadau perfformiad a bandio.

Mae'r awdurdodau lleol yng Nghymru a'u consortia yn argymhell na ddylai ysgolion ddefnyddio eu pwerau statudol o dan y ddeddfwriaeth uchod, gan adael mwy o deuluoedd yn agored i'r bygythiad o hysbysiadau cosb o dan Reoliadau Addysg (Hysbysiadau Cosb) (Cymru) 2013 nag a fyddai wedi bod fel arall. Gwneir yr argymhellion hyn ar y sail eu bod yn gallu gwella cyrhaeddiad er gwaethaf y diffyg tystiolaeth bod absenoldeb o'r math a ganiateir o dan reoliad 7 o Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 yn arwain at gyrhaeddiad gwaeth.

Ar hyn o bryd gellir cosbi ysgolion yng Nghymru trwy'r prosesau arolygu, dyfarniadau perfformiad a bandio ysgolion am awdurdodi absenoldebau cyfreithlon fel salwch, gwyliau teuluol neu ddigwyddiadau ac achosion eraill sy'n galluogi teuluoedd i gymryd rhan lawn mewn bywyd teuluol preifat arferol.

Mae'r argymhellion a'r prosesau hyn yn gogwyddo ysgolion yn erbyn awdurdodi absenoldeb cyfreithlon, ac yn gwneud ysgolion yn amharod i arfer eu pwerau statudol o dan reoliad 7 o Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010. Gall hyn niweidio'r berthynas rhwng y cartref a'r ysgol a lles plant. Lle bydd teulu yn anghytuno â'r penderfyniad i wrthod awdurdodi absenoldeb ar sail cydraddoldeb, hawliau dynol neu les plant

does dim llwybr apêl annibynnol. Lle mae teulu yn anwybyddu'r penderfyniad i wrthod awdurdodi absenoldeb gall hynny arwain at hysbysiad cosb a throeddoli posibl. Ceir effaith economaidd ar y diwydiant twristiaeth a hamdden yng Nghymru sy'n darparu cyflogaeth ac incwm i lawer o'n teuluoedd.

Gwybodaeth Ychwanegol

Mae Rheoliad 7 o Reoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010 yn rhoi pŵer disgrisiynol i ysgolion i awdurdodi hyd at 10 diwrnod o absenoldeb yn ystod y flwyddyn ysgol ar gyfer gwyliau teuluol a mwy na 10 diwrnod o absenoldeb mewn amgylchiadau eithriadol.

Cynghorir ysgolion yn erbyn defnyddio'r pŵer hwn gan eu hawdurdodau lleol. Maent yn teimlo dan bwysau i wella ffigurau presenoldeb ysgolion gan Estyn, arolygiaeth addysg a hyfforddiant Cymru, a all eu cosbi os yw presenoldeb yn is na lefel benodol.

Mae'r ymgyrch i wella presenoldeb yn seiliedig ar y dybiaeth y bydd yn gwella cyrhaeddiad addysgol. Mae hyn yn gor-symleiddio mater cymhleth iawn. Mae presenoldeb a chyrhaeddiad yn gysylltiedig ond ni phrofwyd bod cysylltiad achosol. Mae ymchwil yn dangos nad yw absenoldeb ar gyfer gwyliau teuluol yn effeithio ar gyrhaeddiad ar lefel ysgol gynradd, a bod rhywfaint o absenoldeb yn annhebygol o gael unrhyw effaith ar lefel ysgol uwchradd. ("Proffil o Absenoldeb Disgyblion, 2011, DfE").

Gall penderfyniad ysgol i wrthod awdurdodi absenoldeb a ganiateir o dan y gyfraith niweidio o ddifrif y berthynas rhwng y cartref a'r ysgol, yn enwedig os bydd y teulu yn credu bod yr absenoldeb yn bwysig i les eu plentyn, ac yn cymryd eu plentyn o'r ysgol beth bynnag. Gall y teulu gael hysbysiad cosb (dirwy) neu gael eu troeddoli.

Mae llawer o resymau dilys pam bod plant a theuluoedd angen yr hyblygrwydd i fod yn absennol o'r ysgol yn ystod amser tymor. Mae hynny'n cynnwys anhawster i gael gwyliau blynyddol yn ystod gwyliau'r ysgol, digwyddiadau teuluol pwysig, yn byw'n bell o rieni dibreswyl, neiniau a

theidiau, a theulu estynedig. Mae teuluoedd sy'n cael eu cyflogi yn y diwydiant twristiaeth a hamdden yng Nghymru wedi teimlo effaith economaidd sylweddol o'r gwaharddiad ar wyliau amser tymor yn Lloegr eleni. Nododd Adroddiad Plentyndod Da 2014 bod yr ysgol yn ddim ond un o'r deg agwedd ar fywyd sy'n cael y dylanwad mwyaf ar les plant. Y lleill oedd y teulu, y cartref, sefyllfa ariannol, ffrindiau, iechyd a dewis.

Prif ddeisebydd: Pembs Parents Want a Say / Rhieni Pembs eisiau cael dweud

Ysytirwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 9 Rhagfyr 2014

Nifer y llofnodion: 812 llofnod a'r lein

P-04-679 – Dileu'r Cymhwyster Bagloriaeth Cymru

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Jago Lewis ar ôl casglu 378 Llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Ar adeg pan ddywedir wrth bobl ifanc bod yn rhaid iddynt ragori mewn pynciau cwricwlwm craidd fel Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth, mae Bagloriaeth Cymru yn cymryd amser y gellid ei ddefnyddio i ganolbwyntio ar y meysydd hyn. Mae Bagloriaeth Cymru yn gymhwyster dibwrpas nad yw o unrhyw ddiben gwirioneddol i ddyfodol myfyriwr. Gallai'r cymhwyster Bagloriaeth Cymru gael ei ddileu'n hawdd neu ei ddisodli gan gwrs dinasyddiaeth. Gallai dileu Bagloriaeth Cymru hefyd helpu i wella graddau gan y byddai'n caniatáu i fyfyrwyr ganolbwyntio ar gyrsiau TGAU a Safon Uwch gwirioneddol, a byddai'n tynnu'r pwysau ychwanegol oddi ar fyfyrwyr.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Islwyn
- Dwyrain De Cymru

Eitem 3.7

P-05-707 – Rhaid i Hyfforddiant Athrawon Gynnwys Hyfforddiant Statudol ar Awtistiaeth

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Tim Thomas ar ôl casglu 313 llofnod.

Geiriad y ddeiseb

Un o'r prif bryderon ar gyfer pobl sy'n gofalu am bobl ag Awtistiaeth yw'r diffyg dealltwriaeth gan athrawon ac eraill sy'n gweithio yn y proffesiwn addysg.

Tra bod addysgu yng Nghymru o ansawdd uchel, gellid gwneud gwelliannau o ran codi ymwybyddiaeth o Awtistiaeth, yn enwedig o ystyried pa mor gyffredin mae wedi dod yn y gymdeithas. Cynigir, fel rhan o'r adolygiad hyfforddi athrawon Saesneg, bydd Anghenion Addysgol Arbennig, gan gynnwys Awtistiaeth yn rhan allweddol o hyfforddiant athrawon yn Lloegr. Rhaid i'r adolygiad o

Addysg Gychwynnol Athrawon yng Nghymru sicrhau bod athrawon yn cael hyfforddiant penodol a statudol o ran cefnogi pobl ag Awtistiaeth fewn amgylchedd yr ysgol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Pen-y-bont ar Ogwr
- Gorllewin De Cymru

Kirsty Williams AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-05-707
Ein cyf/Our ref KW/00829/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

2 June 2017

Dear Mike

Thank you for your letter of 23 May about the submission received from the National Autistic Society. I have noted the comments. You also ask if it is our intention for autism to be included as a requirement within the new programme of Initial Teacher Education (ITE) from 2019.

The reconceptualised Criteria for the accreditation of initial teacher education programmes in Wales: Teaching Tomorrows' Teachers: was published 15 March and makes clear the requirements for ITE in Wales:

- An increased role for schools
- A clearer role for universities
- Joint ownership of the ITE programme
- Structured opportunities to link school and university learning
- The centrality of research

<http://learning.gov.wales/resources/browse-all/initial-teacher-education-accreditation-criteria/?lang=en>

The ITE reforms will require future accredited providers of ITE to design and deliver courses supporting the new curriculum for Wales in joint ownership with schools; to develop future teachers who will meet the needs of **all** learners.

ITE courses which will be accredited under new arrangements from 2018 will be required to have carefully planned and integrated core studies, professional and pedagogical studies, school experience and subject studies. Core studies will draw explicitly on a range of theories, research and other intellectual resources to develop student teachers' knowledge and understanding of a wide range of pedagogical practice. The Welsh Government's newly developed ALN Transformation Programme which aims to transform expectations, experiences and outcomes for children and young people with additional learning needs is one element of core studies.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

<http://gov.wales/topics/educationandskills/schoolshome/additional-learning-special-educational-needs/transformation-programme/?lang=en>

Wales was the first country in the UK to publish an autism strategy in 2008. In November 2016, the Welsh Government published a new ASD-Strategic Action Plan and delivery plan. The new action plan has three main priority areas: assessment and diagnosis; meeting support needs; and awareness raising, information and training. Many of the improvements we are seeking will be delivered through our new £13m all age Integrated Autism Service which will be available across Wales by 2018.

We are continuing work to improve knowledge and awareness of autism amongst professional groups, including those working in education. As part of the ASD Strategy a bilingual package of resources was developed for primary schools called 'Learning with Autism' which raises awareness across the whole school community. The package includes awareness raising and training modules for teachers, learning support assistants, other support staff including governors, and pupils. It is our intention to continue to develop and roll out this programme, in collaboration with the Welsh Local Government Association (WLGA), to improve support available to children and young people across early years, primary, secondary and further education sectors from 2017.

The WLGA is also working collaboratively with Cardiff University on the SIGNS schools project which is part of the Learning with Autism suite of resources. The SIGNS posters set out the key behaviours which could indicate autism and the research is investigating whether the SIGNS are having an impact on teachers and or parents in recognising the signs of autism in children.

Understanding ALN and SEN issues is a career-long development need for teachers, which starts in ITE and continues throughout their career. The Welsh Government has expectations for all teachers to undertake ongoing development, reflective practice and on-the-job research throughout their teaching careers. New professional standards for teaching and leadership, (recently consulted on) make clear the responsibility on teachers and leaders to ensure the needs of all learners are met. These responsibilities are career-long and are intended to be an integral part of the evidence required for the award of Qualified Teacher Status.

The scope of Additional Learning Needs (ALN) and Special Educational Needs (SEN) is wide and we do not want to exclude any groups by inadvertently omitting a specific form of ALN. However, we agree that teachers need to develop an understanding of these specific needs and an ability to recognise them in individual pupils. Providing each individual pupil with practical support strategies, in order for them to reach their potential, whatever their personal circumstances, is essential.

Yours sincerely

Kirsty Williams AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg
Cabinet Secretary for Education

P-05-748 Bysiau Ysgol i Blant Ysgol

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Lynne Chick ar ôl casglu 1,239 llofnod – 502 ar bapur a 737 ar-lein.

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i sicrhau y rhoddir blaenoriaeth i ddiogelwch pob plentyn wrth iddynt deithio yn ôl ac ymlaen i'r ysgol.

Rydym am gael bysiau ysgol penodedig â sedd a gwregys diogelwch i bob plentyn, fel y gall plant deithio yn ôl ac ymlaen i'r ysgol yn ddiogel, ac ni ddylai unrhyw blentyn gael ei orfodi i deithio ar fysiau cyhoeddus gorlawn. Mae'n rhaid rhoi blaenoriaeth i ddiogelwch plant.

Mae gan ein plant yr hawl i deimlo'n ddiogel. Gall bysiau cyhoeddus fynd yn orlawn. Nid oes gennym ddim syniad pwy allai fod yn teithio ar fws cyhoeddus. Bysiau at ddefnydd y cyhoedd yw bysiau cyhoeddus ac nid cludiant i'r ysgol. Nid ydym yn gofyn am wasanaeth di-dâl. Nid ydym yn gofyn am gael rhywbeth am ddim, dim ond tawelwch meddwl bod ein plant yn ddiogel pan fyddant yn teithio yn ôl ac ymlaen i'r ysgol. Rydym yn dysgu ein plant bod pobl ddieithr yn beryglus ac eto mae disgwyl i ni eu hanfon ar fws cyhoeddus yn llawn pobl ddieithr bob dydd.

Bu farw fy merch ar ôl iddi gael ei tharo gan fws cyhoeddus a ddefnyddiodd i deithio adref o'r ysgol. Rwy'n teimlo ei bod hi'n anochel y bydd rhiant arall yn wynebu'r un hunllef â mi os na wneir rhywbeth i sicrhau bod gan blant ddull diogel o deithio yn ôl ac ymlaen i'r ysgol.

Gwybodaeth Ychwanegol

Bydd llawer o bobl yn cofio fy merch Louise a'r ffordd ofnadwy y bu farw. I'r rhai nad ydynt yn cofio, roedd Louise yn 11 oed ac ond megis dechrau yn yr ysgol uwchradd. Roedd fy mhlant yn dibynnu ar fws cyhoeddus oherwydd y pellter i gyrraedd yr ysgol. Ar 19 Mawrth 2001, roeddwn i'n disgwyl i Louise ddod adref o Ysgol Uwchradd Cei Connah ar yr amser arferol, ond roedd y bws yn hwyr y diwrnod hwnnw. Dechreuais boeni, ac wrth i mi adael y tŷ gwelais ffrindiau Louise a ddywedodd wrthyf ei bod hi wedi cael ei tharo gan gerbyd. Rhedais at ben y stryd i weld fy merch brydferth yn ymladd am ei bywyd yn y ffordd, â phlant ysgol gofidus o'i hamgylch. Roeddwn i'n methu â deall beth oedd wedi digwydd. Yn y misoedd

wedyn, daeth i'r amlwg bod y bws yr oedd Louise yn teithio adref arno yn orlawn. Roedd oedolion yn sefyll yn siarad â'r gyrrwr. Soniwyd am wthio, a bod ei bag wedi'i ddal yn y drws neu yn yr olwyn, gan achosi iddi gael ei llusgo o dan y bws yr oedd hi newydd ddod oddi arno. Profwyd bod mannau dall nad oedd modd eu gweld yn y drychau ac roedd hynny wedi cyfrannu at y ddamwain.

Yn dilyn penderfyniad i gau ysgol leol, Ysgol Uwchradd John Summers, mae llawer o rieni wedi siarad â mi am eu pryderon ynghylch diogelwch eu plant wrth deithio ar fysiau cyhoeddus yn ôl ac ymlaen i'r ysgol. Codwyd pwyntiau sydd wedi codi ofn arnaf, felly rwy'n arwain ymgyrch yn enw fy merch er mwyn sicrhau na fydd unrhyw blentyn yn cael ei orfodi i ddefnyddio bysiau trafnidiaeth gyhoeddus fel cludiant i'r ysgol.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Alun a Glannau Dyfrdwy
- Gogledd Cymru

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref KS/01876/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

6 June 2017

Dear

Thank you for your further letter of 24 May regarding petition P-05-748 School Buses for School Children.

The statutory distances are set out in the Learner Travel (Wales) Measure 2008 ("the Measure"). Local authorities are responsible for the operational delivery of learner travel in their area and may choose to provide transport to those learners who live closer than two miles for primary school children or three miles for secondary school children. However, this is at each authority's discretion and local authorities may charge parents for such provision. The Measure provides the greatest eligibility across Great Britain. In England and Scotland learners are provided transport for pupils who live more than 2 miles (if they are under 8 years of age) and 3 miles (if they are over 8 years of age).

The Learner Travel Statutory Provision and Operational Guidance ("Operational Guidance") are subject to ongoing review as a matter of course. The Operational Guidance was last substantially reviewed in 2014 and children and young people were consulted as part of that process.

The Safety on Learner Transport (Wales) Measure 2011 gives Welsh Ministers powers to introduce specific safety standards for dedicated school transport. This includes the option to introduce specific driver training, CCTV, escorts and compulsory risk assessment. In October 2014, it became compulsory to have seat belts on dedicated home to school buses.

The safety, health and well-being of learners is kept under review, whether they travel by dedicated school transport, public transport, active travel or by private modes of transport. Local authorities are already equipped with powers to provide dedicated learner transport to all children. It should be noted that the costs to local authorities of doing so will be substantial, potentially doubling the cost of providing learner transport in Wales with many parents unable or unwilling to meet these costs if the cost was passed on to them. I would

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. **Tudalen y pecyn 99** Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

not wish to place unsustainable burdens on the local authorities' finances or on families in Wales.

Additionally, dedicated learner transport provision is not necessarily the most appropriate form of transport for all learners. Learners who are able to travel to education by walking or cycling benefit from the improved mental and physical well-being that flows from travelling actively. Learners, particularly older children, who travel by public transport are developing valuable life skills, such as being able to make a journey independently and behave appropriately in society. The current policy and legislation supports learners to gain these benefits, while maintaining a high level of regard for their safety, their well-being and their physical and educational needs.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ken', with a stylized flourish above the letters.

Ken Skates AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi a'r Seilwaith
Cabinet Secretary for Economy and Infrastructure

**P-05-748 School Buses for School Children - Correspondence from the
Petitioner to the Committee, 21.06.17**

Dear Sir/Madam.

In regards to my petition Louise Oldfield school bus campaign #SchoolBusesForSchoolChildren to be considered in your meeting Tuesday 27th June, the last 2 meetings the petition was taken wrongly, either it hasn't been read correctly or its been misunderstood, the chair of the meeting's both times has said my petition is to bring down the 3 mile school transport rule, I've never mentioned this in my petition or documents sent, the petition is for dedicated school bus for School Children for them not to be expected to travel on public transport buses. I'm very upset to think my petition has not been read correctly even after I've clarified by email what my petition is about. Our local council had no problem understand the outlining problems I raised via my petition as it received there full backing in the notice of motion. Could you please make sure those present at the meeting are made fully aware of the details I've provide. My local MP Mark Tami had wrote to you with the offer i present myself at your meeting with evidence to support but I have heard nothing back from yourselves in regard to this. I have also met with Carl Sargent AM about my campaign and petition, both are able to explain to the Chair if any questions need answering I'm sure.

Kind regards

Lynne Chick

#SchoolBusesForSchoolChildren

Eitem 3.9

P-04-505 Uned Anhwylderau Bwyta yng Nghymru

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i roi gwybod i Lywodraeth Cymru am yr angen brys i ddarparu uned anhwylderau bwyta arbenigol yng Nghymru.

Gwybodaeth ychwanegol:

Hoffem weld uned anhwylderau bwyta arbenigol yn cael ei hadeiladu yng Nghymru i leihau'r pwysau a'r anghyfleustra o orfod teithio mor bell o aelodau'r teulu a chyfeillion drwy orfod mynd i Loegr i gael triniaeth. Yn 2007, cydnabu'r Llywodraeth nad oedd triniaeth arbenigol ar gael yng Nghymru a bod angen i'r sefyllfa hon newid, ond bum mlynedd yn ddiweddarach rydym yn dal i aros am y newid hwnnw. Gwn o brofiad personol pa mor anodd yw bod mewn ysbyty mor bell o gartref, a chredaf y byddai cael uned anhwylderau bwyta yng Nghymru yn gwneud y broses o gael triniaeth ac o wella yn rhwyddach i ddiodefwr o Gymru.

Prif ddeisebydd: Keira Marlow

Ysytirwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 8 Hydref 2013

Nifer y llofnodion : 526

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref VG/01288/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

11 June 2017

Dear Mike,

Thank you for your letter of 24 May on behalf of the Petitions Committee regarding Petition P-04-505 – Eating Disorder Unit in Wales.

I am aware of the petition from Keira Marlow and I note her concerns in relation to this matter.

As with all other services, it is the responsibility of health boards to provide health services to meet the needs of their population according to their clinical need. The vast majority of people with eating disorders who require inpatient care would be treated locally within child and adolescent or adult mental health services where they can get the appropriate care and treatments which includes specialist care for eating disorders.

Whilst there are currently no single condition adult eating disorder units in Wales, within Children and Adolescent Mental Health Services (CAMHS) both of the Welsh inpatient units have significant specialist experience of managing young people with eating disorders, as around 40% of inpatients are admitted for conditions relating to eating disorders.

In 2012, we made annual funding of £1 million available to develop specialist community eating disorder teams for adults. Since 2013, we have invested an additional £250,000 a year in CAMHS services, which has provided new specialist staff and funded additional training for both inpatient and community services. This ensures that most people can be treated early and prevent the disorder escalating and requiring specialist inpatient care. It also ensures on the rare occasions when people do need to leave Wales for treatment they have the support they need to allow a speedier return.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 103

A review of inpatient eating disorder provision in Wales undertaken by Cwm Taf University Health Board on behalf of the Welsh Government in 2015 concluded there was no strong case for development of dedicated eating disorder provision at this time and given the investment in both adult and children's provision in recent years.

It may also be useful for the Committee to know that the Welsh Government's 2017-18 budget includes proposals to increase funding for eating disorder services in Wales by an additional £500,000. We are currently in the process of discussing with health boards how best to use this funding to benefit people with eating disorders.

In relation to the results of the formal review of the Eating Disorders Framework, an update of the evidence underpinning the Framework was undertaken by Public Health Wales in 2016. Our Together for Mental Health Delivery Plan 2016-19 includes a commitment to consider the need to review the *Eating Disorders Framework* following publication of NICE Guidance on Recognition and Treatment of Eating Disorders by March 2018. The NICE guidance was published in May 2017 and we will consider the need now to review the Framework.

I hope this information is helpful to the Committee.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink that reads "Vaughan Gething". The signature is written in a cursive style with a large initial 'V'.

Vaughan Gething AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon
Cabinet Secretary for Health, Well-being and Sport

P-04-532 Gwella Gwasanaethau Niwrogyhyrol Arbenigol yng Nghymru

Geiriad y ddeiseb:

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i anog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod Byrddau Iechyd yn gweithredu'r buddsoddiad a gynigir yn Nogfen Weledigaeth Rhwydwaith Niwrogyhyrol Cymru i wella gwasanaethau niwrogyhyrol arbenigol yng Nghymru.

Gwybodaeth ychwanegol: Mae Rhwydwaith Niwrogyhyrol Cymru'n argymhell y dylid blaenoriaethu'r datblygiadau canlynol: 1. Cynyddu nifer y Cynghorwyr Gofal Teulu a lefel y gefnogaeth. 2. Ffisiotherapyddion niwrogyhyrol arbenigol ar gyfer oedolion. 3. Penodi ymgynghorydd anhwylderau niwrogyhyrol ar gyfer oedolion. 4. Cynyddu seicoleg glinigol. 5. Cyllideb offer at bryniannau mân a threfniadau lesio.

Prif ddeisebydd: Muscular Dystrophy Campaign

Ysytiriwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor: 4 Chwefror 2014

**P-04-532 Improving Specialised Neuromuscular Services in Wales –
Correspondence from the Petitioner to the Committee, 07.06.17**

Dear Kayleigh,

Thanks for your email.

We welcome the responses from the Cabinet Secretary and representatives of the Health Boards, and details on existing provision and governance.

To ensure the most effective use of the resources available, there needs to be increased co-ordination on several levels:

- How Health Boards can work with the Welsh Neuromuscular Network to address capacity and succession planning
- Ensuring outreach clinics are adequately co-ordinated and supported by the Health Boards
- How Neuromuscular Network co-ordination can be best supported, which follows good practice in Neuromuscular Networks such as the South West Neuromuscular Operational Delivery Network and Scottish Muscle Network

For the next Petitions Committee meeting, would there be opportunity for us to provide an oral update, perhaps alongside a representative or two from the Welsh Neuromuscular Network?

Regards,

Jonathan

Jonathan Kingsley

Parliamentary and Policy Manager

Muscular Dystrophy UK, 61A Great Suffolk Street, London SE1 0BU

P-05-720- Deiseb Cyngor Cymuned Hirwaun a Phenderyn i Osod Band Eang opteg Ffibr yn y Pentref.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Cllr James Campell ar ôl casglu 166 llofnod bapur.

Geiriad y ddeiseb

Rydym ni, trigolion Penderyn, wedi llofnodi'r ddeiseb isod i fynegi'n dymuniad i gael band eang opteg ffibr yn ein pentref. Byddai'r gwasanaeth hwn yn trawsnewid ein cymuned, yn ein helpu ni fel defnyddwyr i ddefnyddio'r rhyngwyd yn gymdeithasol yn ogystal â'r rhai sy'n gweithio yn y pentref naill ai mewn busnesau lleol neu sy'n gweithio gartref.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Cwm Cynon
- Canol De Cymru

Julie James AC/AM
Y Gweinidog Sgiliau a Gwyddoniaeth
Minister for Skills and Science

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref JJ/00524/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

5 May 2017

Dear Mike

Thank you for your letter of 24 May regarding the request for an update on the provision of fibre optic broadband to Hirwaun and Penderyn from the Petitions Committee.

As I have highlighted in my previous correspondence on superfast broadband provision to the area, it is impossible to provide specific roll-out timescales to residential and business premises without specific postal addresses. Premises within any given area can potentially see different types of technology used to facilitate superfast broadband and, subsequently different scheduled completion dates.

However officials have checked several random addresses in Hirwaun and Penderyn and can confirm that fibre to the cabinet (FTTC) technology has already been rolled out to many properties, delivering speeds ranging between 30Mbps and 70Mbps, with fibre to the cabinet (FTTP) to be completed by mid to late June.

Constituents living within Hirwaun and Penderyn wishing to receive the very latest position on roll-out to their individual properties can obtain this information by calling our First Point of Contact Centre on 0300 0604400 or by e-mailing customerhelp@wales.gsi.gov.uk with their full postal address.

Yours sincerely

Julie James AC/AM
Y Gweinidog Sgiliau a Gwyddoniaeth
Minister for Skills and Science

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Julie.James@llyw.cymru
Correspondence.Julie.James@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 108
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

P-05-725 – Ehangu'r A470 o Bontypridd i gyfnewidfa Coryton, i fod â thair lôn.

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Geraint Williams, ar ôl casglu llofnodion

Geiriad y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cymru i fuddsoddi yn un o'r prif ffyrdd i'r brifddinas drwy ehangu'r ffordd ddeuol bresennol i fod â thair lôn o Bontypridd i gyfnewidfa Coryton.

Ceir llawer iawn o dagfeydd ar y ffordd bresennol yn y bore ac yn yr hwyr yn ystod yr wythnos, gan achosi trafferth i fodurwyr sy'n teithio rhwng y Cymoedd a'r ddinas. Credir bod hon yn ffactor allweddol sy'n cyfyngu ar ffyniant pobl a busnesau Caerdydd, yn ogystal â Chymoedd y Rhondda, Rhymni, Merthyr a Chaerffili, sy'n dibynnu ar gysylltiadau ffordd da â'r M4 a'r ddinas.

Mae'r tagfeydd yn arbennig o wael ar y ffordd tua'r de o Bontypridd oherwydd sawl ffactor, gan gynnwys traffig yn ciwio i ymuno â'r M4 yng nghyfnewidfa Coryton a'r nifer fawr o geir sy'n ymuno â'r traffig o Ferthyr ac Aberdâr ym Mhontypridd, Upper Boat, Nantgarw a Thongwynlais. Nid yw'r ffordd yn gallu ymdopi â'r holl draffig sy'n dod o Gymoedd y Rhondda a Chaerffili.

O gyfnewidfa Coryton tua'r gogledd, mae'r ffordd ychydig yn well. Fodd bynnag, mae'r holl draffig sy'n ymuno â'r ffordd o'r M4 yn achosi dryswch ac oedi i ddefnyddwyr y ffyrdd yng nghyfnewidfa Coryton. Mae'r ffordd wedyn yn parhau i wynebu tagfeydd a'r traffig yn parhau i symud yn araf hyd nes iddi gyrraedd Pontypridd, pan mae llawer o draffig wedi gadael y ffordd ar hyd ffyrdd ymuno ac ymadael amrywiol. Pan fydd tagfeydd ar y ffyrdd ymuno ac ymadael eu hunain (fel yn Nantgarw ac Upper Boat), mae llif y traffig yn eithriadol o araf.

Er nad oes unrhyw ddata ar gael ar hyn o bryd, gellir damcaniaethu y byddai'r gymhareb cost a budd ariannol a fyddai'n deillio o'r buddsoddiad

hwn mewn seilwaith yn y rhanbarth yn gadarnhaol, ac rydym yn gobeithio y bydd y Llywodraeth o leiaf yn ystyried y cynnig hwn.

P-05-742 Peidiwch â Gadael i Forsythia Gau!

Cyflwynwyd y ddeiseb hon gan Forsythia Youth Centre ar ôl casglu 74 llofnod. Mae'r ddeiseb wedi casglu 533 o lofnodion ar wefan e- ddeiseb arall.

Geiriad y ddeiseb

Mae Canolfan Ieuenctid Forsythia mewn perygl o gael ei chau oherwydd ansicrwydd ynghylch ei threfniadau cyllido gan raglen Llywodraeth Cymru, Cymunedau yn Gyntaf.

Mae Canolfan Ieuenctid Forsythia yn gwasanaethu pobl ifanc yn rhad ac am ddim, ac mae ar agor:

- 4 noson yr wythnos am 51 wythnos y flwyddyn;
- Yn ystod y dydd a'r nosweithiau drwy gydol gwyliau'r ysgol;
- Yn ystod y penwythnos os oes gwaith prosiect i'w gwblhau.

Mae gan Forsythia o leiaf 50 o bobl ifanc rhwng 11-20 oed yn bresennol bob nos yn ddi-ffael, a'r rheini o ardaloedd Y Gurnos, Galon Uchaf, Pant, Dowlais a Phen-y-Darren.

Heblaw am Ganolfan Ieuenctid Forsythia, ni fyddai gan bobl ifanc le diogel i fynd iddo o fewn eu cymuned, ac ni fyddai ganddynt yr unman arall i fynd iddo oherwydd nad oes digon o ddarpariaeth i bobl ifanc.

Mae Canolfan Ieuenctid Forsythia yn rhoi'r cyfle i bobl ifanc gymryd rhan mewn prosiectau ieuenctid megis 'Commit to quit' gydag Ash Cymru, prosiectau Erasmus+ ar 'Agweddau a Gwerthoedd Gwaith Ieuenctid', a'r 'prosiect Agenda' mewn partneriaeth â Phrifysgol Caerdydd.

Mae cyfle i'r bobl ifanc hefyd ddefnyddio sefydliadau megis Drug Aid Cymru a chymryd rhan mewn prosiectau Iechyd Rhywiol, rhaglenni Rhoi'r Gorau i Ysmygu, rhaglenni i gynyddu hyder a gwella iechyd meddwl, cânt ennill sgiliau a chymwysterau, a derbyn cymorth mewnol gan gan weithwyr ieuenctid cymwys.

Mae'r bobl ifanc a'r gweithwyr yn pryderu'n fawr am yr ansicrwydd ynghylch trefniadau cyllido Cymunedau yn Gyntaf oherwydd heb y cyllid hwn, bydd yn rhaid i Forsythia gau.

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i sicrhau bod unrhyw newidiadau a gaiff eu gwneud i raglen Cymunedau yn Gyntaf yn gwarchod Canolfan Ieuentid Forsythia rhag cael ei gau.

Gwybodaeth ychwanegol

1. Mae'r bobl ifanc sydd wedi bod ynghlwm â Chanolfan Ieuentid Forsythia wedi bod yn rhan o ymgyrch i wella diogelwch yn y gymuned, gan lwyddo i gael croesfan sebra wedi'i gosod y tu allan i'r Ganolfan Ieuentid, goleuadau wedi'u gosod ar heolydd ger yr ysbyty, a chau'r hen danlwybr peryglus a oedd yn llawn o offer a ddefnyddir i gymryd cyffuriau.
2. Mae'r bobl ifanc yn mynd i ysgolion lleol ac i Goleg Merthyr Tudful i roi addysg ar roi'r gorau i ysmegu.
3. Cydweithiodd pobl ifanc Forsythia â'r Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol ym mhedwerydd tymor Cynulliad Cenedlaethol Cymru, gan gymryd rhan mewn cyfarfod grŵp ffocws gydag aelodau o'r Pwyllgor i drafod yr ymchwiliad newydd i Sylweddau Seicoweithredol.
4. Mae Canolfan Ieuentid Forsythia wedi ennill 18 o wobrwyon dros y 13 blynedd ddiwethaf yn lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol.
5. Mae pobl ifanc Forsythia wedi casglu 533 o lofnodion gan ddefnyddio [change.org](https://www.change.org) i hybu'r ddeiseb.

Etholaeth a Rhanbarth y Cynulliad

- Merthyr Tudful a Rhymni
- Dwyrain De Cymru

Alun Davies AC/AM
Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes
Minister for Lifelong Learning and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref ARD/00367/17

Mike Hedges AM
Chair - Petitions Committee
National Assembly for Wales
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

government.committee.business@wales.gsi.gov.uk

12 June 2017

Wun Mike

Thank you for your letter of 22 May concerning the petition from the Forsythia Youth Centre (FYC), Merthyr Tydfil and specifically asking if there is a route to supporting projects like FYC through youth work following the closure of Communities First.

I am aware of the good work that has been carried out at the centre and the support being provided to the young people.

At present there are no funding streams available directly from the Welsh Government for local organisations. Funding for youth work provision is currently allocated to local authorities through our Youth Support Grant and to the voluntary sector through our National Voluntary Youth Organisations Grant.

Lead Delivery Bodies are responsible for deciding on what is funded during the transition year following the closure of Communities First and through the legacy fund. I would encourage FYC to keep in contact with the Lead Delivery Body in Merthyr as they are key in any decisions being made at a local level and should be discussing any changes going

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Alun.Davies@llyw.cymru
Correspondence.Alun.Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 113

forward with their cluster staff and partners. Details of the Lead Delivery Bodies can be found at <http://gov.wales/topics/people-and-communities/communities/communitiesfirst/clusters/?lang=en>

Yn eidd
Alun

Alun Davies AC/AM

Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes
Minister for Lifelong Learning and Welsh Language

NORTH MERTHYR CLUSTER COMMUNITIES FIRST PROGRAMME

15 Chestnut Way, Gurnos, Merthyr Tydfil, CF47 9SB
15 Ffordd Castan, Gurnos, Merthyr Tudful, CF47 9SB

Tel / Ffôn: 01685 350888 | Fax/Ffacs: 01685 388469 | Email/Ebost: reception@3gs.org.uk

3Gs Development Trust Response to the 'Stop Forsythia Closing' Petition

(P-05-742)

I write in response to your letter dated 22nd May 2017.

Firstly I think it may be useful to clarify the position of the 3Gs Development Trust with regard to the above Petition.

The opening statement in the letter says that 'The National Assembly for Wales's Petitions Committee has been considering the following petition from the 'Forsythia Youth Centre'.

The 3Gs Development Trust would respectfully like to inform the Committee that although it is responsible for the Forsythia Youth Centre and the Youth Workers therein, the Trust did not sanction the petition, or was even aware of its existence until receipt of your letter. Therefore, the irony is not lost with the Trust's Board of Directors in having to respond to the National Assembly on a matter connected directly to a Welsh Government decision to end the Communities First Programme.

The Forsythia Youth Centre is one of many exceptional projects that the 3Gs Development Trust has been delivering in the local community supported through the Communities First Programme. Each project is of value to The Trust, and even more so to local people of all ages and backgrounds that rely on the continuation of such projects. You may have seen recent media coverage of just one of these projects, the '3Gs Men's Project', which has been awarded the 'Community Group of the Year' Award at the recent 'National Inspire Awards' Ceremony in Cardiff. The 3Gs has a history of such successes.

The first impact of the Welsh Government's decision to phase-out the Communities First Programme took place on the 1st June when 17 of the 3Gs Development Trust's Communities First Staff (out of a total of 20 CF Staff) were made redundant. With much reduced resources, the Trust's Board of Directors have also had to make very difficult decisions on which remaining priorities and projects should be supported through this final year of the Communities First Programme.

However, the Trust's Board have agreed that the focus of the remaining resources be allocated to **children and young people (including immediate families) projects**. Whilst the Trust cannot guarantee that any project will not be negatively impacted upon by the Welsh Government's decision to end Communities First, the Trust has agreed that a significant amount of these remaining resources will be allocated to the **continuation of the Forsythia Youth Centre**.

In arriving at these decisions the 3Gs Development Trust has worked very closely with Merthyr Tydfil County Council who, in their role of Local Delivery Body, has agreed these priorities and projects in our area for 2017-18.

In conclusion, the 3Gs Development Trust would respectfully ask the Petitions Committee to acknowledge that very many excellent projects will now cease over the coming weeks, leaving many people and groups behind. The fall-out from this will involve a lot of anger, frustration and desperation within the community, and which will present itself at 'ground-level'.

It is the 3Gs Development Trust that will be focal point for this - not Government.

Regards

Aeronwen Sneddon

Chairperson

3Gs Development Trust

Communities First North Cluster July 17 – April 18

Forsythia Ready for Work Programme	Integrate with Work Clubs	July '17 – March '18.
Transition Into employment	Now available through Inspire to Achieve/Work borough wide	April 2020
CAB Financial Capability 1:2:1 Advice Service and Managing your Money	Strategic programmes funded separately by WG	April 2018
Forsythia Physical Activity Programme	'Will be brought together to form multi activity delivery around young people's personal and social, emotional and educational development'	July '17 – March '18.
Forsythia Reducing Risks Programme		July '17 – March '18.
Engine House Physical Activity Programme Encouraging Healthy Eating Programme. Reducing Risky Behaviour Programme Youth Mental Wellbeing Programme	'Will be brought together to form multi activity delivery around young people's personal and social, emotional and educational development'	July '17 – March '18.
Street Games (door step sports)	Strategic programmes funded separately by WG	April 18

Civic Centre, Castle Street,
Merthyr Tydfil, CF47 8AN

Canolfan Ddinesig, Stryd y Castell,
Merthyr Tudful, CF47 8AN

Tel/Ffôn: (01685) 725000

Fax/Ffacs: (01685) 374397

www.merthyr.gov.uk

Croesawn alwadau yn y Gymraeg
We welcome calls in Welsh

Croesawn ohebu yn Gymraeg a fydd gohebu yn y Gymraeg ddim yn arwain at oedi.
Rhowch wybod inni beth yw'ch dewis iaith e.e Cymraeg neu'n ddwyieithog
We welcome correspondence in Welsh and corresponding with us in Welsh will not lead to a delay.
Let us know your language choice if Welsh or bilingual.

Mike Hedges AM
Chair of Petitions Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

Dyddiad/Date: 23rd May 2017

Ein Cyf./Our Ref.: CE/GC/CH/HJ
Eich Cyf./Your Ref.:

Gofynnwch am/Please ask for: Chris Hole
Llinell Uniongyrchol/Direct Line: 01685 724601
e-bost/email: chris.hole@merthyr.gov.uk

Dear Mr Hedges

FORSYTHIA YOUTH CLUB - 3G'S DEVELOPMENT TRUST

Thank you for your correspondence regarding the concerns about the future of Forsythia Youth Centre in the current Communities First North Cluster of Merthyr Tydfil. Within Merthyr Tydfil the Communities First programme is delivered by third sector organisations who have worked in partnership with the Local Authority as the nominated Lead Delivery Body. In the case of the North Cluster and the Forsythia Youth Centre this would be the 3G's Development Trust.

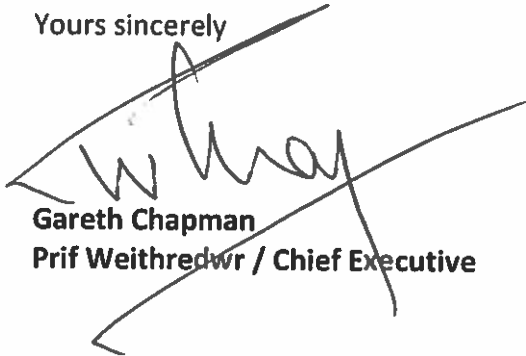
As I am sure you will be aware the current Communities First programme is facing a significant period of change and uncertainty since the decision to end the programme was announced by Welsh Government. As the Lead Delivery Body and in line with the Welsh Government guidance we have been supporting our third sector colleagues to plan for and undertake this transition year, building towards the full closure of the Communities First programme.

In order to provide organisations including the 3G's Development Trust with the time to both plan the way forward and manage their Human Resource responsibilities, a full programme has been maintained through April – June. This will then mean however a significant reduction in Community First services across the North cluster area from July onwards before a full closure at the end of the financial year. It is unavoidable however that there is going to be concern across the communities as organisations have to undertake consultation and go through redundancy processes with their entire workforce.

In line with the Welsh Government guidance the 3G's Development Trust has agreed draft priorities for funding for the July – April period with the local authority and these are focused on maintaining services to children and young people. These priorities will continue to meet the needs of the community and ensure an effective element of preventative work at a universal level remains in the community throughout the financial year of 2017/18. These services will contribute to the Local Authority's Wellbeing priorities and provide an important part of the Local Authority's approach to mitigating the impact of Adverse Childhood Experiences (ACEs) as outlined in the Young People's section in the Welsh Government guidance on Families First.

If we can be of any further assistance please do not hesitate to contact Chris Hole our Head of Community Wellbeing on the telephone number outlined above.

Yours sincerely

Gareth Chapman
Prif Weithredwr / Chief Executive

P-05-742 Stop Forsythia Closing – Correspondence from the Petitioner to the Committee, 20.06.17

Hi All

On behalf of our young people I would like to say a big thank you to the petitions Committee for raising the issue around Communities 1st and the impact on our young people and the communities that we serve.

Just to update you all, we do not know the future of Forsythia as yet. Myself and another youth worker Catherine Saunders (along with 16 other community workers from the 3G's Development Trust) have been made redundant and will be finishing our roles on 30th June.

A saving grace is that the 3Gs Development Trust are retaining 2.5 posts and these posts have been allocated to youth work posts. The three youth workers are currently based at Forsythia and have all come through the project as volunteers, they are an excellent team and are established and respected within the community.

I have a heavy heart leaving the project as I see all the young people and workers as my extended family. I am really proud of this community and all that it has achieved and I truly believe that given your continued support the legacy will carry on.

Thank you again for supporting and listening to our young people.

Kind regards

Geraldine

Geraldine Maddison

Mike Hedges AC
Cadeirydd y Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Caerdydd, CF99 1NA

12 Mehefin 2017

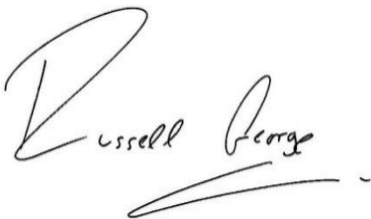
Annwyl Mike,

Deisebau sy'n cael eu hystyried gan y Pwyllgor Deisebau ar hyn o bryd

Diolch am eich llythyr dyddiedig 25 Mai ynghylch deisebau sy'n cael eu hystyried gan y Pwyllgor Deisebau ar hyn o bryd. Nododd Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau y llythyr yn ein cyfarfod ar 7 Mehefin 2017.

Pan fyddwn yn edrych ar ein rhaglen waith ar gyfer y dyfodol yn ddiweddarach y tymor hwn, byddwn yn ystyried a oes themâu yn deillio o'r deisebau a allai lywio ymchwiliad yn y dyfodol.

Yn gywir,

Russell George AC

Cadeirydd Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau

Y Pwyllgor Deisebau

15 Mehefin 2017

Annwyl Cadeirydd

Craffu ar y gyllideb ddrafft

Rwy'n ysgrifennu atoch yn dilyn ystyriaeth y Pwyllgor Busnes o'i adroddiad drafft ar newidiadau i'r Rheolau Sefydlog mewn perthynas â chraffu ar y gyllideb ddrafft, cyn i'r newidiadau i'r Rheolau Sefydlog a'r Protocol o ran Proses y Gyllideb gael eu hystyried yn y Cyfarfod Llawn yr wythnos nesaf.

Mae'r newidiadau i broses y gyllideb yn benllanw darn o waith a ddechreuwyd gan y Pwyllgor Cyllid yn y Pedwerydd Cynulliad; mae datganoli pwerau cyllidol yn Neddf Cymru 2014 wedi golygu bod yn rhaid i waith craffu'r Cynulliad bellach ystyried nid yn unig gynlluniau gwariant Llywodraeth Cymru, ond sut y bydd y cynlluniau hyn yn cael eu hariannu, drwy drethi a benthycu.

Mae'r prif newidiadau sy'n cael eu cynnig yn cynnwys bod y gwaith craffu ar y gyllideb yn dod yn broses dau gam, lle mae'r wybodaeth ar lefel uwch y byddai'r Pwyllgor Cyllid yn craffu arni yn cael ei chyhoeddi cyn y manylion sydd eu hangen gan y pwyllgorau polisi, a chaniateir mwy o amser ar gyfer y gwaith craffu. Yn benodol, y gobaith yw y bydd yr amser ychwanegol hwn yn caniatáu i'r pwyllgorau polisi ymgymryd â gwaith craffu manylach o'r gwariant yn eich portffolios, ac ni fydd yn ofynnol mwyach ichi adrodd i'r Pwyllgor Cyllid. Gallwch adrodd yn eich rhinwedd eich hun os byddwch am wneud hynny.

Rwyf wedi gofyn am drafodaeth ynghylch y newidiadau hyn yn fforwm nesaf y Cadeiryddion, er mwyn ein galluogi ni i drafod y newidiadau mewn mwy o fanylder a gallwn ystyried y canlynol:

- sut y bydd gwaith craffu'r Pwyllgor yn gweithio yn ymarferol;
- sut y gall y Pwyllgor Cyllid gadw rôl oruchwylio;
- sut y gallwn weithio gyda'n gilydd i ymgysylltu cymaint â phosibl â'r cyhoedd;
- sut y gellir diwallu unrhyw anghenion hyfforddi a datblygu ar gyfer pwyllgorau.

Cyn y drafodaeth yn y Cyfarfod Llawn [mae'r newidiadau arfaethedig i'r Rheolau Sefydlog wedi cael eu cyflwyno](#), yn yr un modd â'r [protocol diwygiedig](#).

Os bydd gennych unrhyw gwestiynau am hyn, mae croeso ichi roi gwybod imi, ac edrychaf ymlaen at drafod y newidiadau hyn ymhellach yng nghyfarfod Fforwm y Cadeiryddion ar 12 Gorffennaf 2017.

Yn gywir

Simon Thomas AC

Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid

Eitem 5

P-04-628 Mynediad at Iaith Arwyddion Prydain i bawb

Testun y ddeiseb

Rydym yn galw ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru i annog Llywodraeth Cymru i wella mynediad at addysg a gwasanaethau o ran iaith Arwyddion Prydain er mwyn gwella ansawdd bywyd pobl fyddar o bob oedran.

Gwella mynediad fel y gall teuluoedd ddysgu iaith Arwyddion Prydain: Pan fo plentyn yn cael diagnosis ei fod yn fyddar / yn drwm ei glyw, dylid cynnig gwersi am ddim / gwersi â chymhorthdal i'w rieni, fel y gallant ddysgu iaith Arwyddion Prydain (mae cwrs iaith Arwyddion Prydain lefel un yn costio tua £300 y pen). Drwy ddefnyddio lleferydd yn unig, mae plant byddar yn ei chael yn anodd datblygu sgiliau cyfathrebu, neu'n methu â gwneud hynny, gan fethu â chyrraedd cerrig milltir pwysig. Bydd dysgu ieithoedd eraill drwy iaith Arwyddion Prydain (Saesneg / Cymraeg) yn gwella dealltwriaeth y plentyn.

Cyflwyno iaith Arwyddion Prydain ar y Cwricwlwm Cenedlaethol: Bydd plant a phobl ifanc byddar sy'n dysgu iaith Arwyddion Prydain pan fyddant yn ifanc yn cael gwell mynediad at addysg a bydd yn fuddiol i'w lles. Dylai iaith Arwyddion Prydain gael ei haddysgu i bawb gan athrawon byddar cymwys mewn ysgolion, a byddai hynny'n sicrhau gwell mynediad i bawb yn y gymdeithas. Credwn y dylai iaith Arwyddion Prydain gael ei chynnig fel cymhwyster iaith i bob dysgwr. Nid yw TGAU Cymraeg (ac ieithoedd modern eraill) yn cael eu cynnig bob amser i ddisgyblion byddar; mae angen gwella'r sefyllfa hon hefyd.

Gwella mynediad at addysg mewn iaith Arwyddion Prydain i blant a phobl ifanc byddar: mae eu mynediad at addysg mewn iaith Arwyddion Prydain yn gyfyngedig ar hyn o bryd, ac yn aml, mae cymwysterau'r cynorthwywyr sydd ar gael yn annigonol. Mae bwlch enfawr o ran addysg plant byddar, ac mae llawer yn cael eu trin, ar gam, fel pe tai ganddynt anabledd dysgu. Mae hynny'n effeithio'n negyddol ar eu datblygiad, gan olygu eu bod nhw'n llai annibynnol oherwydd addysg wael, gan arwain at ddiffyg cyflogaeth. Mae

angen sicrhau bod gweithwyr cymorth cyfathrebu sydd â chymwysterau digonol ar gael mewn ysgolion.

Sicrhau bod gwasanaethau ac adnoddau ym maes Iaith Arwyddion Prydain ar gael i bobl ifanc fyddar: galluogi defnyddwyr Iaith Arwyddion Prydain i gael gafael ar wybodaeth yn eu dewis iaith drwy adnoddau digidol ar gyfer gwasanaethau fel addysg, gofal iechyd, gwasanaethau cymdeithasol a thrafnidiaeth gyhoeddus, gan sicrhau bod gwasanaethau ar gael iddynt yn ddiwahân, yn yr un modd â mynediad yn achos yr iaith Gymraeg.

Sefydliad: Deffo

Prif ddeisebydd: Cathie Robins–Talbot

Ysytirwyd am y tro cyntaf gan y Pwyllgor:

Nifer y llofnodion: 502 llofnod ar lein. 660 llofnod bapur. Cyfanswm=1162 llofnod

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon